Tidskrift för
SCHACK 6

Årgång 67 • Augusti • 1961

ERIK LUNDIN

(omslagsbilden) svarade för bravaden att för andra året i följd toppa landslagsklassen.

I detta nummer:

Stort
SM-reportage

•

Partier

•

Utlandsnytt

•

Problem - Studier

2:10
oms inb.

MÅNADENS SPECIALARTIKEL:

Botvinnik analyserar VM-matchen mot Tal

Tidskrift för SCHACK

Redaktion:
Sigtunagatan 11, Stockholm Va
Telefon 30 57 01 Postgiro 60 46 34

Officiellt organ för Sveriges Schackförbund.

Redaktör och ansvarig utgivare: Jostein Westberg.
Redaktionssekreterare: Bengt Hörberg.
Ägare: Sveriges Schackförbund.
Prenumerationspris: Kr. 17:—.
Lösnummerpris: Kr. 2.10.

INNEHÅLL

Lundin och Arnlind starkast i Avesta 162
Kombinationsövningar 168
Pristagarlista för klass I, II och juniorer 169
Analys eller improvisation? 170
Partier 173
Tornfönstret 187
Problem 190
Studier 191

EUWES SPELÖPPNINGSTEORI

1: Damgambit	4:75	7: Flankspel	5:25
4: Nimzoindiskt	4:75	8: Franskt, Caro-Kann ..	4:25
5: Kungsindiskt	6:—	11: Öppna spel	3:75
6: Holländskt mm	7:75	12: Gambitspel	3:75

Ovanstående böcker kan rekvireras från:

LUNDINS SCHACKFÖRLAG

Drottninggatan 29 C, Stockholm C

Tel. 11 51 96 - Postgiro 35 68 40

Detta nummer

blir i hög grad SM-betonat och referat från Europa-Cupen och Student-VM i Helsingfors står av den anledningen över till septembernumret.

I båda tävlingarna blev det överlägsna segrar för Sovjet. Sverige lyckades ej hävda sig bättre än vanligt i studenternas lag-VM.

Nordenmästare blev islänningen I. R. Johannson. Ljungdahl delade 4:de plats. Referat i nästa nummer.

Junior-särspelet

pågår som bäst när detta skrives. Arrangemanget är förlagt till Fagersta och avslutas 23 augusti. Efter två ronder ligger Esselius (Borås) och End (Stockholm) främst med 1½ poäng, följda av Wadensjö (Malmö) 1. Nordström (Stockholm) har hittills blivit utan poäng.

PRESS-STOP Esselius vann!

Något överraskande — men ej desto mindre övertygande! — vann boråsaren Esselius med 4 poäng. End och Wadensjö fick 3 och Nordström 2 poäng.

Glansprestation av Olafsson

Sedan 14 ronder spelats i den zonala turneringen i Marianske Lazne ledde isländaren Fridrik Olafsson på det utmärkta resultatet 12 poäng. Närmast följde Filip, Tjeckoslovakien, 10½ (1) och Uhlmann, Östtyskland, 10 (1). Dessa tre går säkert vidare till den interzonala turneringen.

Norrmannen Svein Johannessen har också gjort en god insats och låg närmast tätrion på 9 poäng och blir förmodligen internationell mästare på kuppen. Av övriga resultat lägger man märke till att den ungerske stormästaren Szabo totalt har misslyckats. Han låg mitt i tabellen med 6½ poäng. Den svenske deltagaren Lennart Ljungquist hade uppnått 3½ poäng, medan finländaren Niemelä stod på 4½ och dansken Blom på 4.

Reshevsky och Fischer

började för några veckor sedan en match i USA. Det skall spelas 20 partier och när halva matchen var avverkad noterades poängställningen 5—5. Senare har det uppstått något trubbel som uppskjutit kampen. 4.000 dollar är uppsatt i prissumma och av detta kommer segraren att erhålla 3.000. I nästa partiavdelning publicerar vi de första partierna därifrån.

PRESS-STOP

Matchen avbröts sensationellt vid ställningen 5½—5½ sedan Fischer vägrat infinna sig till spel i det 12:e partiet. Reshevsky tilldömdes vinst i detta och vann därmed med 6½—5½.

Kinnmark finalist i junior-VM

Sextonårige Ove Kinnmark, yngst av 29 representanter vid årets junior-VM, har gjort en synnerligen stark insats i det pågående mästerskapet i Haag och säkrar förmodligen en finalplats.

När ett parti återstod i grupp B mellan Hort, Tjeckoslovakien, och Zuideema, Holland, var ställningen för de främsta: Hort 4 (1), Kinnmark och Pfleger, Västtyskland, 4, Zuideema 3. Tre man går vidare till finalen.

Bland klara finalister märks Larusson, Island, Westerinen, Finland och Gulbrandsen, Norge.

Kinnmarks vidare spel i turneringen emotses med stort intresse och man kan säkerligen vänta en stark insats av den spelstarke göteborgaren, som utvecklats enormt alltsedan han som trettonåring blev svensk juniormästare.

Lundin och Arnlind starkast i Avesta

SM-tävlingen i Avesta går inte till den svenska schackhistorien som en av de intressantare eller bästa, vad spelets kvalitet beträffar. Den var överraskande och oroväckande låg, vilket berodde på många orsaker. En av dem var att Zandor Nilsson, stark aspirant på slutsegern, på grund av familjeskäl måste bryta turneringen på ett tidigt stadium; en annan, att Martin Johansson spelade långt under sin normala form. Man kan även skylla på den några ronder pressande värmen, och på de ansträngande dubbelronderna.

Den djupast liggande orsaken är emellertid, att de yngre eller åtminstone relativt nya landslagsmännen inte förmått fylla luckorna efter de fallna eller illa tilltygade barrikadhjältarna, vilkas namn en gång var på alla schackintresserade svenskars läppar. Det är ett beklagligt och betänkligt faktum, att vårt studentlag vid varje VM-tävling måste kämpa hårt för att undvika jumboplaceringen, och att våra juniorer inte heller förmått göra sig gällande i den internationella konkurrensen.

● Skall ljuset ännu en gång komma från den traditionsrika (inga namn!) schackstaden Göteborg? Olof Kinnmarks 16-årige sonson, Ove, kvalificerade sig för landslagsklassen och visade, att han har goda tävlingsnerver och fin blick för de taktiska möjligheterna. Vi har många andra lovande juniorer. Har någon av dem marskalksstaven i sin ränsel?

De halva segrarna Lundin och Arnlind till trots var den 58-årige göteborgaren Eric Jonsson den, som gav färg åt tävlingen. Han har sedan år 1924 tillhört den svenska schackeliten men aldrig varit sverigemästare. Nu tog han en överlägsen ledning, och hans seger syntes vara given. Sedan han genom ett svårt fel förlorat en remiställning i slutspelet mot Hörberg som i sin tur spelade bort ett vunnet slutspel mot Lundin, dök denne upp som gubben ur lådan, slog Jonsson och gjorde dött lopp med Arnlind, den säkraste av de säkra, vilken i sista ronden också besegrade göteborgaren. O, gudomliga men blinda Caissa!

● Lundin har inte kvar sin forna kraft i angreppsföringen, men hans blick för taktiska möjligheter har inte försvagats, och hans slutspurt var av gammalt gott märke.

Arnlind är ytterst svårslagen, och i motsats till många av konkurrenterna visade han sig behärska slutspelets svåra konst. Han är utan tvivel en av våra pålitligaste tillgångar.

Buskenström övertygade inte strategiskt, men hans optimism och segervilja firade triumfer, och hans uthållighet är det som bekant inte något fel på!

Gösta Stoltz gjorde en med stort intresse emotsedd come-back, som dock inte motsvarade förväntningarna. Att han inte har samma uthållighet som förr, är förklarligt, men det är inte hans passiva spelöppningsbehandling, som illa rimmar med hans ungdoms stolta sånger. Slutspelsbehandlingen är däremot alltjämt av hög klass!

Deltagarna i SM-gruppen: Stående fr. v. Ljungquist, Söderborg, Hörberg, Martin Johansson, Ek, Buskenström. Sittande fr. v. Arnlind, Stoltz, Lundin, Eric Jonsson och Nyman.

● För övrigt kan konstateras, att Ek hade nått ett betydligt bättre resultat, om han spelat med klubbkamraten Ljungquists optimism och aggressivitet, och att den sistnämnde med Eks fina positionsuppfattning hade konkurrerat om förstaplaceringen! Söderborg har råkat in i en återvändsgränd och finner inga vinstvägar i mycket fördelaktiga ställningar, och Hörberg, en av våra mest talangfulla spelare, tål tyvärr inga motgångar! Det gör däremot Nyman, som genom seger över Hörberg i sista ronden avancerade flera pinnhål i poängtabellen.

— — —

1961 års SM är ett minne blott — ett glatt sådant. Nära 500 spelare kämpade under ett par veckor om segrar, procent, ära och priser, och man kan utan vidare konstatera att disciplinen bland spelarna förbättras år från år.

Arrangörsmässigt gick årets tävlingar väl i lås. Oscar Rova och hans medhjälpare hade lagt ned ett föredömligt organisationsarbete på arrangemanget, som, när startsignalen väl gått, gick "av bara farten".

Publikt var det inte heller något att klaga på, och de nyanskaffade anslagstavlorna — som man hoppas Sveriges Schackförbund köper in! — gav överskådlighet åt resultaten allt efter som de löpte in till de flinka herrarna vid tavlorna.

Sekretariatet förfogade över en rymlig lokal, som gjorde arbetet lätt, och det kan sannerligen också behövas när det gäller att vissa dagar hålla ordning på inemot ett tusen partiprotokoll.

En titt i resultatlistorna visar att Stockholm, som också hade den största representationen, erövrade de flesta gruppsegrarna, nämligen 9. Göteborg och Dalarna följde närmast med 7. Mälardalen noterade sig för 5 (men var fanns en så gammal fin schackstad som Eskilstuna i anmälningslistorna?). Västergötland tog 3 segrar, Gästrikland 2 och ytterligare nio distrikt 1 seger var.

Sekretariatpersonalen gav spelarna erkännandet att det tagit sig med protokollskrivningen. Många slarvar emellertid fortfarande med så enkla saker som angivande av färg och vinnare i spelade partier. Detta vållar funktionärerna vid anslagstavlor och generalprotokoll mycken onödig förtret.

De särklassigt snyggaste protokollen presterade som vanligt Solnas A. Holm .— en andraklasspelare som väl aldrig hamnat på undre halvan i sin grupp men i stället har många placeringar närmast vinnaren. Också den här gången hade han chansen in i det sista att vinna sin grupp, men han fick nöja sig med andraplatsen.

Förseglingsförfarandet är för många ett svårlöst problem. En spelare överlämnade ett helt oifyllt förseglingskuvert till Jacob Ekelund. Denne tog kuvertet och frågade lätt irriterad: "Vad är det här?" Varpå spelaren lakoniskt svarade: "Ett förseglingskuvert." Så kallad tablå.

För SM-reportaget

svarar Gideon Ståhlberg, Tore Ericson, Jostein Westberg, Bengt Hörberg, Eric Uhlin och Uno Körling.

Roar man sig med att räkna poängen 5, 3, 2, 1 för de olika placeringarna kommer man fram till en placering mellan distrikten enligt följande (med reservation för i hastigheten gjorda felräkningar): Stockholm 128½, Dalarna 61, Göteborg 51, Västergötland 48, Mälardalen 46, Gästrikland 20, Östergötland 20, Småland 19, Nordvästra Skåne 15½, Nordskåne 14, Skåne 12.

Och så är det bara att vänta på nästa SM. Älmhult har anmält sig som spekulant. Men distriktsförbundet tvekar och landsförbundet tvekar. Under tiden har Norra Ångermanland och Örnsköldsvik förklarat sig intresserat. Det lutar nog mest åt den klassiska skid-SM-staden Övik, som har alla inkvarteringsresurser och vana vid SM-arrangemang. Sedan blir det Karlskronas tur, och så ska Arne Berggren och alla andra göteborgare jubilera med SM 1964. Arrangörer står i kö. Många är kallade men få utvalda. Ett SM-arrangemang är en väldig apparat. Men med det fogliga släkte som schackspelarna utgör löses alla problem.

LANDSLAGSKLASSEN

Sverigemästargruppen

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	E. Arnlind, Stockholm	—	½	½	1	½	1	½	1	½	½	½	6½
2.	E. Lundin, Stockholm	½	—	½	1	½	1	1	½	½	0	1	6½
3.	S. Buskenström, Avesta	½	½	—	0	1	0	1	½	1	1	½	6
4.	Eric Jonsson, Göteborg	0	0	1	—	1	1	½	½	0	1	1	6
5.	H. Ek, Jönköping	½	½	0	0	—	½	1	½	½	½	½	4½
6.	Martin Johansson, Vikmansh.	0	0	1	0	½	—	½	½	½	1	½	4½
7.	S. Nyman, Linköping	½	0	0	½	0	½	—	½	1	1	½	4½
8.	B. Söderborg, Stockholm	0	½	½	½	½	½	½	—	½	½	½	4½
9.	B. Hörberg, Stockholm	½	½	0	1	½	½	0	½	—	½	0	4
10.	L. Ljungquist, Jönköping	½	1	0	0	½	0	0	½	½	—	1	4
11.	G. Stoltz, Stockholm	½	0	½	0	½	½	½	½	1	0	—	4

LANDSLAGSKLASSEN

Grupp 2

		1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	B. Ekenberg, Hälsingborg	—	1	½	½	1	0	½	1	4½
2.	J. Ljungdahl, Hälsingborg	0	—	1	1	½	½	1	½	4½
3.	Sven Nilsson, Härnösand	½	0	—	1	½	1	1	½	4½
4.	Arvid Nilsson, Hagfors	½	0	0	—	1	1	½	1	4
5.	Sven Carlsson, Västerås	0	½	½	0	—	½	1	1	3½
6.	E. Åhman, Göteborg	1	½	0	0	½	—	1	0	3
7.	C. Y. Johannesson, Göteborg	½	0	0	½	0	0	—	1	2
8.	A. Werle, Stockholm	0	½	½	0	0	1	0	—	2

Tur och retur-resa till Avesta var det många göteborgare som kostade på sig, närmare 50 spelare i olika klasser. Och för att leka med ord kan man påstå att några av dem kom för att stanna — kanske inte i Avesta men väl i schackmedvetandet. En av andraklassvinnarna hette Helge Lundberg och var från Öckerö. En överraskande framgång eftersom man inte mycket visste om Lundberg och inte heller så mycket om Öckerös schackspelare annat än att de till hösten ansluter sig till Göteborgs Schackförbund som därmed flyttat frontlinjen så långt västerut som tänkas kan. De farande sjömän som uppehåller sig ännu längre västerut och åtminstone då och då figurerar i sjöfolkets egen klubb, Sjöhästen, kan vi väl inte räkna i detta sammanhang. Göteborgsimport från skärgårdsfotbollen har slagit väl ut tidigare, och en kanonskytt från skärgårdsschacket säger vi heller inte nej till.

● Kongresshabitué Olof Kinnmark är jämte Ragnar Forsman den som mest missionerat i skärgården på sistone, och därmed är vi inne på de absolut intressantaste göteborgsinvesteringarna: de som gjorts i den s. k. fjärde dimensionen. Man ska ju ha bredd och djup (och längd förstås), men ska man ha tid också? Ja, det ska man tydligen, att döma av vad gamla och unga göteborgare presterade i Avesta. Att den äldste deltagaren i landslagsklassens Sverigemästargrupp, Eric Jonsson, skulle vara så nära att bli Sverigemästare 1961 hade man faktiskt inte vågat hoppas, eftersom han så sällan spelar nu för tiden (senaste kongress 1947!). Jonsson är emellertid en stormästartyp, den ende i sin hemstad efter Ståhlbergs "landsflykt" och Allan Nilssons bortgång, och har egentligen endast en s. k. svaghet, spelöppningarna. Att de gamla varianterna fortfarande duger visade dock bl. a. partiet mot Ljungquist, som inte kände till hur man bäst ska manövrera mot Gledhills attack. Det är nog många som vill se Jonsson som stamgäst vid kongresserna. Den här gången var det framför allt han som satte lite färg på uppgörelserna i Sverigemästargruppen, där rädslan för "nedflyttning" orsakade alltför många remipartier. Göteborg har inte fått någon Sverigemästare i modern tid, fastän Kinnmark höll på att bli det i Hålland 1952. Man har svårt att tänka sig en lämpligare titelinnehavare än Eric Jonsson.

● Mästargrupperna dominerades på ett sensationellt sätt av två göteborgare med namnet Kinnmark, gamle Olof, 64 år, och unge Ove, 16 år. Schackhistorien bjuder på många liknande namnkonstellationer, men i samtliga fall är det frågan om brödrapar eller möjligen systrar, om man nu ska nämna systrarna Nilsson i Hurva i detta sammanhang. Men nu gäller det farfar Olle och sonsonen Ove, skilda åt av ett halvsekel men tillsammans i nästa års landslagsklass! Rekord naturligtvis! Farfar Olle, som alltså är den äldste spelare som gått upp till landslagsklassen, är ju jämte Sven Carlsson, Västerås, den flitigaste kongressbesökaren i detta land. En svår sjukdom fjättrade honom vid sjukbädden under flera år, men hans okuvliga livsvilja och starka kärlek till schackspelet har, tycks det, vunnit en avgörande seger. En fantastisk prestation att så svårt handikappad vinna en klar seger över svåra konkurrenter! Ty nederlaget mot Gannholm i näst sista ronden kom till så, att farfar Olle ansatt av svåra smärtor åt tabletter och somnade ifrån en klar vinstställning. Spelstilen var annars den gamla vanliga, kryddad med snabba kombinationer och finesser.

Kinnmarkarna, Olof och Ove, visar förnöjt upp sina Collijnplaketter efter segern i mästarklassen. Återstående mästarklassegrare Gösta Forslund, nederst på sidan.

● Sonsonen Ove väljer däremot numera positionella och garanterat sunda framkomstsätt, även om han naturligtivs inte alls är främmande för glada äventyr på brädet. Han är den yngste spelare som gått upp i högsta klassen och har utvecklats kolossalt sedan han som tioåring debuterade i Göteborgs-Tidningens ungdomstävlingar. 1958 blev Ove svensk juniormästare, och vid senaste årsskiftet var han nära att gå upp i landslagsklassen i en kvalturnering i Stockholm. Ove är en helt vanlig grabb, kemiskt fri från divalater, som man annars kan observera hos schackspelande unga män, och inriktar sig för tillfället mest på att ta realexamen med bra betyg nästa år. Farfar Olle är däremot allt annat än vanlig, en känslig och nervös konstnärsnatur, en egocentriker med bohemiska anlag men en trollkarl vid brädet! Mest lika varandra är de båda Kinnmarkarna i blixtpartier, där båda demonstrerar samma fingrarnas snabba flykt över brädet. En liten intervju med Olle och Ove ger vid handen att de respekterar varandras egenheter, att de ännu ej tävlingsspelat mot varandra och att de tror sig vara tämligen jämnstarka. Men jag tror att farfar Olle är mer förtjust över Oves framgångar än han egentligen vill förråda. Under Oves vinstparti mot Cederlind smög sig farfar in och skrev på sonsonens programbok "Ove Kinnmark, Sverige", varpå han med ett belåtet småleende obemärkt haltade ut på sina kryckor igen.

Som framgår av tabellerna från mästarklassgrupperna var striden om landslagsvärdigheten hård. Utom de tre nya landslagsspelare som presenterades på föregående sida avancerade även Bengt Andersson till högsta klassen. Han hade tidigare en odelad andraplacering.

MÄSTARKLASSEN

Grupp 1

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	Ove Kinnmark, Göteborg	—	½	1	½	1	½	1	½	½	½	6
2.	K. Kust, Solna	½	—	0	½	½	0	1	1	1	½	5
3.	B. Malmström, Stockholm	0	1	—	1	0	½	½	1	0	1	5
4.	John Pettersson, Mokorset	½	½	0	—	1	1	0	0	1	1	5
5.	S. Cederlind, Karlskoga	0	½	1	0	—	1	1	0	0	1	4½
6.	Verner Larsson, Alva	½	1	½	0	0	—	0	1	1	½	4½
7.	H. Stedt, Jönköping	0	0	½	1	0	1	—	0	1	1	4½
8.	Å. Boman, Trollhättan	½	0	0	1	1	0	1	—	0	½	4
9.	Helge Gustafsson, Sandviken	½	0	1	0	1	0	0	1	—	0	3½
10.	Knut Johansson, Ludvika	½	½	0	0	0	½	0	½	1	—	3

MÄSTARKLASSEN

Grupp 2

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	G. Forslund, Sund	—	1	½	½	1	½	½	1	1	½	1	7½
2.	Bengt Andersson, Stockholm	0	—	1	½	½	½	½	1	1	½	1	6½
3.	Å. Edbäck, Borlänge	½	0	—	1	½	1	½	0	1	0	1	5½
4.	K. G. Dahl, Estuna	½	½	0	—	½	1	1	½	0	1	½	5½
5.	R. Bäck, Stockholm	0	½	½	½	—	½	1	½	1	½	0	5
6.	E. Wendelin, Sandviken	½	½	0	0	½	—	½	½	1	½	1	5
7.	B. Westin, Uppsala	½	½	½	0	0	½	—	½	1	½	½	4½
8.	S. Kärrman, Lerum	0	0	1	½	½	½	½	—	0	½	½	4
9	H. Lantz, Stockholm	0	0	0	1	0	0	0	1	—	1	1	4
10.	V. Olofsson, Göteborg	½	½	1	0	½	½	½	½	0	—	0	4
11.	A. Boman, Nyköping	0	0	0	½	1	0	½	½	0	1	—	3½

MÄSTARKLASSEN

Grupp 3

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Olof Kinnmark, Göteborg	—	1	1	1	½	½	1	1	0	0	1	7
2.	H.-O. Hålén, Umeå	0	—	1	1	0	1	0	1	1	1	1	7
3.	Gunnar Magnusson, Stockholm	0	0	—	1	1	½	½	1	1	1	1	7
4.	P. Wikström, Stockholm	0	0	0	—	0	1	1	1	1	1	1	6
5.	Arne Svensson, Lerum	½	1	0	1	—	1	½	0	0	1	½	5½
6.	P. Ekman, Linköping	½	0	½	0	0	—	1	½	1	1	½	5
7.	Rune Jansson, Smedjebacken	0	1	½	0	½	0	—	1	1	½	½	5
8.	H. Brynhammar, Kiruna	0	0	0	0	1	½	0	—	1	1	1	4½
9.	K. E. Gannholm, Burs	1	0	0	0	1	0	0	0	—	½	1	3½
10.	Bo Göransson, Västerås	1	0	0	0	0	0	½	0	½	—	1	3
11.	A. Kerje, Stockholm	0	0	0	0	½	½	½	0	0	0	—	1½

Det blev som väntat rekorddeltagande vid junior-SM. Visserligen reducerades de över hundra anmälningarna till 92 deltagare i fyra grupper vid starten, men också den siffran är med bred marginal nytt rekord.

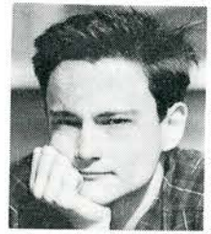
I seniorklasserna fanns också ett representativt och framgångsrikt juniordeltagande. Utom de tre juniormästarna Ove Kinnmark, K. G. Dahl och Börje Jansson kan nämnas Åke Malmdin, Jörgen Olsson, Peter Bergström m. fl. samt många purfärska seniorer som H.-O. Hålén, Anders Söderholm och Krister Berg. SM i Avesta 1961 skulle kunna betecknas som kongressen då juniorerna gjorde sitt stora genombrott.

Fyra gruppsegrare korades i JSM: Lars Esselius, Fenix, Borås, Felix Nordström, MP, Stockholm, Reedik End, Ärsta, Stockholm, och Eskil Wadensjö, MAS, Malmö, som sedan på annan tid och plats får göra upp om titeln svensk juniormästare 1961.

● I grupp I gick Lars Esselius och trean Åke Kilander, Kneippbaden, obesegrade genom de nio ronderna. Båda var tippade toppmän men knappast så högt på prislistan. Gruppens stora överraskning var annars Jan Ärebo, Tibro, som startade med tre raka ettor och fick sitt enda nederlag i femte rondens final mot Esselius. Gruppens storfavorit, Fagerstas Holst, spelade märkvärdigt osäkert och humörlöst. Han hamnade i det slagna fältet efter nederlag i tredje och fjärde ronderna mot Esselius och Kristianstads lovande Peter Östberg. Sergo, Landskrona, spelade som en gruppsegrare till sjätte ronden då ett dramatiskt tidsnödsnederlag bröt hans vackra partiserie. Därefter blev det bara tre remier för honom.

Mikael Wallin, Växjö, en av de säkra gruppfavoriterna, balanserade envist i parti efter parti på tidsnödens yttersta gräns. Det kostade nog en placering i den översta toppen. Aulis Mähiläinen, Lundby, och Gunnarson, Näsviken, är säkra kort i toppen av varje juniorturnering. Rune Litzberger, Solna, är en talang som behöver hårdare träning och bättre förberedelser till nästa JSM för att göra sig rättvisa.

● Grupp II var mycket jämn med en väl samlad tätklunga genom hela turneringen där Felix Nordström, MP, Stockholm, lyckades rycka sig loss genom en 3½-poängspurt på de fyra sista ronderna. Svåraste konkurrenten H. Svedberg, Iggesund, besegrades i sista ronden medan St. Johansson, Sundsvall, samtidigt tog en halva av tvåan N. E. Berglund, Kneippbaden. Storfavoriterna Göran Sperber, Uppsala, och Anders Willén, Kristianstad, kom inte i gång i starten och fick aldrig några riktiga chanser att hinna med i toppstriden. Willén var helt ur form och spelade klart under sin verkliga spelstyrka. Högberg, Västerås, spelade överraskande säkert och gick liksom Berglund och Nordström obesegrad genom turneringen. Ragnar Uhlin, Manhem, spelar bra schack men har märkvärdigt svårt att få udd på sitt spel. Han fick aldrig vara med i den riktiga slutstriden där man kanske också hade väntat sig Altmäe, Södertälje, som kom bort i starten, och Wahlbom, Malmö, som tappade mark i slutronderna. Till avdelningen "fynd" med mycket stora utvecklingsmöjligheter kan räknas Therkelsson, Landskrona, och Peter Andersson, Hägersten, som ännu har många år kvar i juniorklassen.

Felix Nordström, MP, Stockholm, är en av de fyra finalisterna i JM.

● I grupp III var väl Reedik End, Ärsta, favorit med Leif Åhman, Kiruna, Lundgren, Gävle, och Thomas Weibull, Örnsköldsvik, som tippade farligaste konkurrenter. End spelade som väntat och höll turneringen ut trots ett nederlag i näst sista ronden mot Leif Ahlén från Guldsmedshyttan vilket släppte upp farligaste konkurrenten Felix Körling, MP, i jämbredd för ett ögonblick. Relativt orutinerade Ahlén och så gott som helt otränade Körling blev överraskande de svåraste hoten mot Ends seger. Lundgren som liksom Körling var obesegrad spelade för många remier. Åhman och Weibull, den senare efter fin start, spelade spänt och osäkert och gav nog inte rätta prov på sin verkliga spelstyrka. De gav intryck av att ta alltför ambitiöst på uppgiften. Skåne hade liksom i alla grupperna ett par fina representanter, här C. Platzack, Ystad, och S. I. Andersson, Landskrona. Den senare såg lovande ut i Vålådalen och infriade snabbare än väntat förväntningarna. En annan "vålådaling" som spelade på toppen av sitt kunnande och som väl går lugnt och säkert mot större framgångar var Svante Persson, Krylbo. H. Wennerström, Ängelholm, var en kombinationsglad men orutinerad gosse som troligen nästa år kommer att ställa till mycken oreda i toppen i JSM.

● Grupp IV blev den kampgladaste, greppvilligaste av alla grupperna. Underbara kombinationer och märkliga omkastningar inträffade i kanske väl många partier. Men det blir lätt så nära alla satsar hårt för att till varje pris vinna varje parti. Eskil Wadensjö, Malmö ASK, som allting slog för, plockade ihop 8½ poäng på de nio ronder-

na. En imponerande prestation! Urban Sörenstam, MP, hade serien tre ettor, två nollor (mot Wadensjö och S. Platzack), fyra ettor igen! Lite mera lugn i fjärde och femte ronden så kunde poängskörden ha blivit ännu högre. Sådant blir man normalt gruppsegrare på.

S. Platzack, Ystad, var en typiskt stabil skånerepresentant med en mogen och fin spelstil. Lars-Erik Persson, Domsjö, en av gruppens förhandsfavoriter, gjorde som sin landsman Weibull i grupp III, startade fint men tappade stilen i mitten av turneringen. Varför det? Bengt Karlsson, Kneippbaden, infriade inte de höga förväntningar som man kunde ställa på honom. Det berodde säkert på oträning och på de stora uppgifter som han påtagit sig hemma i sin klubb och sitt distrikt som ledare och ungdomsschackadministratör. Det är synd att så stora och viktiga frivilligt påtagna uppgifter ska inverka på Bengts turneringsresultat. Bengt Karlsson är i varje fall både som spelare och ledare en stor tillgång i svenskt ungdomsschack. B. Bengtsson, Gävle, och L. Å. Gustafsson, Uppsala, hamnade båda förvånansvärt långt ner på prislistan. Förmodligen av helt olika orsaker. Bo spelar kanske ibland något för vasst och Lars-Åke ibland något för snällt. Gruppens publikfavorit var i särklass Horndals mycket unge och mycket lovande Krister Litzell. Till klassen huvudrollsinnehavare om några år kan också räknas G. Jörgensen från juniorklubben Kungen i Borås. Det är mycket spännande att försöka föreställa sig vad dessa "småstjärnor" kan väntas prestera med stigande ålder, visdom och rutin.

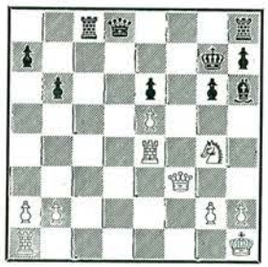
En försök att överblicka juniortävlingarna ger vid handen de tre skånedistriktens imponerande uppmarsch såväl på bredden som i toppen. Starka ledarinsatser och ett målmedvetet arbete speglas mycket starkt i resultaten. I Norrlandsdistrikten kommer också ungdomen i stora mängder och med god spelstyrka. Värend, Dalarna, Västergötland m. fl. "gamla" goda juniordistrikt håller en pålitligt jämn och hög standard. Göteborg och Mellansverige levererar "stjärnorna" som Ove Kinnmark, K. G. Dahl, Börje Jansson m. fl. Stockholm och Mälardalen börjar komma, som man har rätt att vänta sig av dessa starka distrikt, med allt flera lovande spelare. I Östergötland har Kneippbaden gjort en strålande stark klubbinsats.

Det finns tyvärr också ännu alltför många nästan helt "vita" ungdomsdistrikt. Tävlingarna i Avesta har dock visat att även från dessa vita distrikt börjar komma enstaka svalor för att pröva vingarna med större eller mindre framgång.

Kan Sveriges Schackförbund på rätt sätt ta hand om denna ungdom finns det anledning att se med optimism på framtiden.

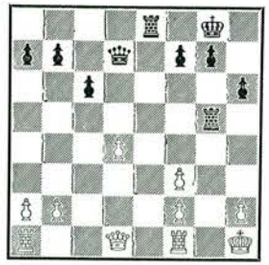
Kombinationsövningar

10

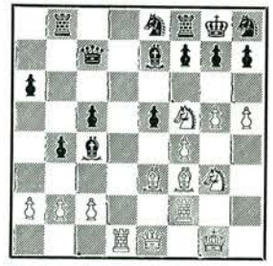
Vit kan genom det enkla Df6† vinna löparen h6, men det finns kanske ännu bättre drag?

11

Svart vid draget avgör snabbt partiet. Hur?

12

Vit har en genast avgörande manöver till sitt förfogande.

Lösningar på sid. 186

PRISTAGARLISTA FÖR KLASS I, II OCH JUNIORER.

Klass I.

Grupp 1:

1. P. Ozolins, Lidingö ss, Stockholm 5½
2. R. Fagerström, sk Rockaden, Stockholm 5½
3. Å. Malmdin, Sundsvalls sk, Medelpad 5

Grupp 2:

1. N. Bonander, Kamraterna, Göteborg 6
2. A. Holgersson, Guldsmedshytte sk, Mälardalen 6
3. B. Boberg, Stockholms Södra, Stockholm 5

Grupp 3:

1. W. Svensson, Sollefteå ss, S:a Ångermanland 5
2. L. Bergner, sk Alliance, Mokorset, Hälsingland 5
3—4. G. Carlberg, Sch. -08, Norrköping, Östergötland och N. Strömgren, Vara ss, Västergötland, 4½

Grupp 4:

1. F. Johannesson, Hässleholms sk, Nordskåne 6½
2. B. Andersson, Falköpings ss, Västergötland 6½
3. B. Bogeström, Västerås ask, Mälardalen 5

Grupp 5:

1. R. Jansson, Överhärde sk, Gästrikland, 6½
2—4. I. Jansson, Västerås ask, Mälardalen, S. Johansson, Kristallen, Stockholm, Å. Johnsson, Mörrums sk, Blekinge 5½

Grupp 6:

1. I. Andersson, Kungsgårdens sk, Gästrikland, 4½
2—5. Y. Gustafsson, sk Rockaden, Stenstorp, Västergötland, E. Holm, Falu sk, Dalarna, G. Johansson, sk Pjäsen, Stockholm, R. Nyström, Årsta ss, Stockholm, 4½

Grupp 7:

1. S. O. Johansson, sk 27, Stockholm, 5½
2—4. H. Engström, Wasa sk, Stockholm, L. Larsson, Lerums sk, Göteborg, J. Ohlsson, Krylbo sk, Dalarna 5

Grupp 8

1. R. Lundqvist, Wasa sk, Stockholm, 6
2. U. Svensson, Skänninge sk, Östergötland 6
3. L. Andersson, Ulricehamns sk, Västergötland 5½

Grupp 9:

1. R. Byström, Ludvika sk, Dalarna 7½
2. T. Lindelöf, MP, Stockholm 5½
3. O. Appelquist, Enskede ss, Stockholm 5

Grupp 10:

1. F. Söderström, Borlänge sk, Dalarna 5½
2. G. Högkvist, Västerås ask, Mälardalen 5
3—5. S. Lindberg, sk Remis, Skellefteå hamn, N:a Västerbotten, N. Sjökvist, Degerfors ss, Värmland, B. Sturell, Solna sk, Stockholm 4½

Klass II.

Grupp 1:

1. B. Lisskar, Falu sk, Dalarna 7
2. P. Bergström, MP, Stockholm 6
3. G. Olsson, Ulricehamns sk, Västergötland 5
4. H. Carlsson, Södertälje ss, Mälardalen 4½

Grupp 2:

1. O. Ekengren, ss Manhem, Göteborg 7½
2. K. Knutsson-Råbock, sk Östjämten, Bispgården, Jämtland, 6½
3. P. O. Hallgren, Forshaga sk, Värmland 6
4. S. Holmlund, Malmbergets ss, Norrbotten 6

Grupp 3:

1. G. Flink, sk Kamraterna, Göteborg 7½
2. J. Liljamaa, Schackkamr. Solna, Stockholm 6½
3. B. Lundberg, Hagfors-Munkfors sk, Värmland 5½
4. Å. Granström, sk Rockaden, Umeå, S:a Västerbotten 4½

Grupp 4:

1. O. Alfredsson, Stockholms Södra, Stockholm 6
2. B. Johansson, Norrtälje sk, Roslagen 5½
3. L. Rydholm, ss Manhem, Göteborg 5
4. G. Eriksson, Hörsne sk, Gotland 4

Forts. på sid. 185

Botvinnik

Analys eller improvisation?

Några reflexioner om den senaste VM-matchen av världsmästaren

Den senaste revanschmatchen om världsmästerskapet tilldrog sig allmänt intresse både hos oss i Sovjetunionen och utomlands. Jag anser att det hade två orsaker. För det första möttes i denna match två spelare som skiljer sig från varandra i fråga om spelstilen och hela sin inställning till schacket. För det andra hade den unge världsmästaren Tal ett år tidigare vunnit så starkt ökad popularitet, att schackvärlden med förväntan skådade de händelser som utspelade sig på Estradteaterns tiljor i Moskva i våras.

Innan jag besvarar frågan, vari skillnaden då ligger i vår inställning till schacket, bör jag kanske säga något om vad som menas med schack och hur schackstudium kan bedrivas.

Tidigare var schacket bara ett spel. Så småningom vann det ett brett auditorium. Talrika amatörer lärde sig att värdesätta schackspelets skönhet, och stora mästare trädde fram på scenen. Då upphörde schacket att vara blott ett spel. När man lyckas spela ett parti, som lever i år eller årtionden, då blir schack en konst. Och detta konstverk kan skapas endast under spelets process.

■ Jag har personligen den uppfattningen att det också finns en motsatt lag, som säger att man kan spela verkligt starkt endast då man strävar efter att skapa ett konstverk. En stark schackspelare bör med andra ord vara både praktiker och konstnär.

Ännu i förra seklet studerades schack med sällsynta undantag endast då motståndarna satt vid spelbordet. De starka mästarna i det förgångna var huvudsakligen improvisatörer, starka praktiker. En av de sista improvisatörerna, och kanske den mest snillrike, var kubanen Capablanca. I slutet av förra århundradet föddes emellertid en ny riktning inom schacket — den undersökande eller analyserande riktningen. Dess representanter började förbereda sig till partiet långt innan klockorna sattes igång. Grundliga förberedelser är en solid grund för framgång, medan improvisationer vid brädet alltid ger slumpen ett visst spelrum.

Den analyserande riktningen har utvecklats särskilt starkt i Sovjetunionen, vilket är en bidragande orsak till att så många av våra spelare vunnit världsberömmelse.

Medan det allmänt anses att författaren av dessa rader i första hand är analytiker, så är Michail Tal en utomordentlig improvisatör och praktiker. Jag har fått den uppfattningen att Tal främst uppmärksammar den rent spelmässiga sidan av schacket och först i andra hand den logiska, estetiska sidan. Hade det förhållit sig annorlunda, så skulle min partner i 1960 års match knappast ha kunnat tålmodigt invänta den femte speltimmen, då han inte sällan inhöstade en rik skörd av tabbar från min sida.

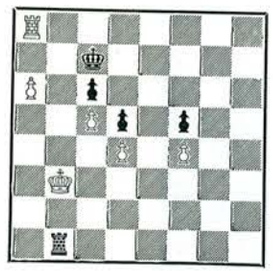
Det bör tilläggas att den utforskande, analytiska inställningen till schacket kräver speciella förutsättningar. Den utvecklas inte på en gång utan först under åratals ihärdigt arbete. Tal är naturligtvis alldeles för ung för att man skall kunna begära att utforskandet skall vara den starka sidan i hans schackskapande.

■ Improvisationen är alltså det viktigaste hos den unge stormästaren från Riga. Undersökningar som gjorts har visat, att Tal inte på långt när är lika stark i alla typer av ställningar på schackbrädet. Medan t. ex. Kortjnoj är en spelare av universell stil, som är väl hemmastadd i ställningar av de mest skilda typer, är Tal riktigt i sitt esse endast i ställningar med ett rikt figurspel, särskilt då han har initiativet. Ensidigheten i min motståndares stil reducerar i viss mån hans praktiska styrka, en omständighet som förmodligen inverkade väsentligt på revanschmatchens utgång.

För att kunna räkna på framgång i revanschmatchen blev jag emellertid tvungen att gå i lära hos Tal. Jag lånade en hel del av honom när det gällde den praktiska spelskickligheten och var därför i revanschmatchen knappast världsmästaren underlägsen som praktiker. Enligt min uppfattning fick detta ett avgörande inflytande på matchresultatet.

Under slutronderna visade Tal att han är en utomordentlig kämpe. Allt tycktes redan vara avgjort, och mitt poängförsprång var mycket stort, men min motståndare fortsatte kampen med samma frenesi. Låt mig ta ett exempel — slutstadiet i revanschmatchens 20:e parti.

Detta parti avbröts två gånger. Vid det andra avbrottet var ställningen efter 88 drag följande:

I denna ställning, där vit har förseglat och svart skall göra sitt 89:e drag, ansåg alla experter att jag var förlorad.

Under den nattliga analysen lyckades jag emellertid finna en studieartad möjlighet, och ett remislut började te sig som en fullt konkret chans. Dessutom hade en rent praktisk "camouflageplan" mognat inom mig. För familjemedlemmarna, som var mina enda informerade supporters, kunde jag inte dölja sanningen, men för att inte alarmera det "fientliga" lägret lät jag alla mindre schackinitierade vänner (de mera initierade vännerna oroade mig inte under analystimmarna, då detta skulle ha stritt mot FIDE:s bestämmelser) få veta, att ställningen var hopplös för mig. På vägen till Estradteatern intalade jag mig, att partiet var förlorat — det gällde att visa en så dyster uppsyn som möjligt. Det var förresten inte svårt alls, efter två spelkvällar och två nätters analys. Väl anländ till teatern "erkände" jag för scenarbetarna, att jag knappast skulle kunna hålla mig mer än fem drag till. Det bör tilläggas, att jag inte heller hade tagit med mig den traditionella termosen med kaffe till slutspelet. Och det var ju ett mycket tungt vägande bevis för att spelet skulle bli kort. Efter diagramställningen följde alltså: 89. Kb3—a2 Tb1—b5 90. a6—a7.

Läsaren kan lita på att svart efter 90. Tf8 också hade haft alla chanser till remi! Nu följde 90. — Tb5—a5† 91. Ka2—b3 Kc7—b7 92. Ta8—f8.

Ställningen ser förtvivlad ut för svart, vars torn har fått sina aktionsmöjligheter starkt inskränkta. Tornet kan inte längre hejda den vita kungen "nedifrån". Under analysen hade jag emellertid funnit den rätta försvarsplanen — tornet måste sträva efter att angripa den vita kungen från sidan. För detta finns det bara en metod: 92. — Tb5† 93. Kc3 Ta5 med goda remichanser för svart. Det ser kanske ut som om vit skulle kunna vederlägga denna plan genom 93. Ka4 (efter 92. — Tb5†), men den taktiska kamp som uppstår efter 93. Ka4 slutar i själva verket till svarts fördel och resultatet blir en positionell remi!

Uppriktigt sagt hoppades jag att vit skulle spela 93. Ka4, men i vetskap om att Tal är en mycket stark improvisatör försökte jag i alla fall desorientera honom. Därför drog jag inte 92. — Tb5† blixtsnabbt, utan funderade i ett par tre minuter. Jag resonerade som så, att när svart sätter sig och funderar redan på det fjärde draget efter spelets återupptagande, så bör motståndaren dra den slutsatsen att han inte har hittat något av värde under analysen. Sedan suckade jag tungt, skakade på huvudet (var jag inte en riktigt läraktig elev?!) och spelade

92. — Ta5—b5†. När Tal då blixtsnabbt svarade med 93. Kb3—a4 var det inte nödvändigt att spela teater längre — remin blir snart uppenbar: 93. — Kb7×a7 94. Tf8× f5 Tb5—b1 95. Tf5—f6.

På detta blyga angrepp funderade vit i gott och väl fem minuter innan han märkte, att det under analysen beräknade 95. Tf7† Ka6 96. Tc7 vederläggs med det enda draget 96. — Tb4†!! (97. K×b4 patt).

Härefter följde: 95. — Ka7—b7 96. f4—f5.

Annars kommer den vita kungen inte loss. 96. — Tb1—a1† 97. Ka4—b4 Ta1—b1† 98. Kb4—c3 Tb1—c1† 99. Kc3—d2 Tc1—f1 100. Kd2—e3 Kb7—c7 101. Tf6—f7† Kc7—d8 102. Ke3—e2 Tf1—f4 103. Ke2—d3 Tf4—f3†.

Det har uppstått en rätt unik ställning, då det svarta tornet samtidigt binder det vita tornet (vid försvaret av bonden f5) och innesluter den vita kungen i en rektangel, avgränsad av spelbrädets kanter, tredje raden och f-linjen. Efter ytterligare 18 drag fixerades remi.

Vad kan man dra för slutsatser av revanschmatchen? Den viktigaste slutsatsen är, att det idag inte finns någon schackspelare i världen som står i särklass. Det finns en grupp stormästare, som skiljer sig från varandra ifråga om spelstil och kynne men är ungefär jämbördiga i spelstyrka. Den som är bäst förberedd och i den bästa formen för tillfället, han vinner.

För Tal var revanschmatchen den första allvarliga motgången i hans schackliv. På mig har liknande motgångar alltid verkat stimulerande. Hur de kommer att inverka på den begåvade exvärldsmästaren är en sak som framtiden får utvisa.

En unik bild: VM-matchen är just slut, och den detroniserade världsmästaren Tal är den förste att gratulera sin besegrare.

Partier

Partiredaktör BENGT HÖRBERG
Rådjursstigen 6, Solna.

Från SM i Avesta

LANDSLAGSKLASSEN

Nr 68. OREGELBUNDET

E. Lundin		E. Jonsson	
1. Sf3	d5	2. g3	c6
3. Lg2	e6	4. 0—0	Sd7
5. d3			

Detta parti spelades i åttonde ronden och var mycket viktigt för slutresultatet. Båda spelarna låg bra placerade och vann Jonsson var han nästan säker slutsegrare. För Lundin gällde det alltså att så mycket som möjligt undvika en förflackning av spelet och i det syftet är kungsindiskt i förhand en god metod.

5. —	Sgf6	6. Sbd2	Ld6

Här står löparen inte särskilt bra, då den riskerar att bli utsatt för ett gaffelhot efter e-bondens frammarsch. Bättre alltså 6. — Le7.

7. e4	0—0	8. De2	Dc7
9. Te1	e5		

Parerar det ovan angivna hotet men prisger samtidigt fältet f5 för en vit springare.

10. Sh4	Sc5

Frågan är om inte 10. — g6 var bättre, ty nu får Lundin tillfälle till en stark positionell manöver.

11. Sb3!	Lg4	12. f3	Ld7
13. Le3	S×b3	14. a×b3	a6
15. g4	Kh8		

Jonsson vill fortfarande inte spela g6, men det hade besparat honom många bekymmer i fortsättningen.

16. Kh1	Sg8	17. Sf5	Se7
18. Df2	d4	19. Ld2	c5
20. Tg1	Sg6	21. g5	Se7
22. S×d6	D×d6	23. f4	

Vit har nu en lovande ställning med goda angreppschanser.

23. —	e×f4	24. L×f4	Db6
25. Dg3	Tac8	26. h4	Tc6
27. h5	Kg8		

Jonsson bereder sig att motstå attacken, men hans utsikter därvidlag är inte ljusa. I alla fall garderar han sig mot hotet Le5 jämte h6.

28. Taf1	Le8	29. Lh3	Dd8
30. Le5	Ld7	31. Lg2	

Naturligtvis vill Lundin inte vara motståndaren behjälplig med att lätta på trycket genom avbyten.

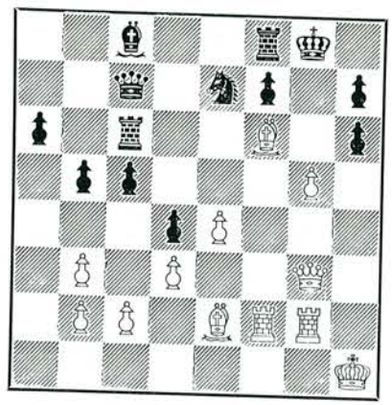
31. —	Te6	32. Lf3	Tc6
33. Ld1	Lc8	34. Tf2	b5
35. Le2	Te6	36. Tgg2	Tc6
37. h6			

Efter omsorgsfulla förberedelser följer nu den avgörande slutattacken.

37. —	g×h6

Efter detta drag får vit tillfälle till en trevlig kombinationsavslutning, men inte heller 37. — g6 hade hjälpt för 38. Df4 jämte Lg7 (38. — Le6 39. Df6).

38. Lf6!	Dc7

39. L×e7!

Med den följande poängen i sikte.

39. —	D×e7	40. Tf6!	T×f6
41. g×f6†	Uppgivet.		

Anm. av B. Hörberg

Nr 69. SPANSKT

E. Arnlind		B. Söderborg	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	d6
5. 0—0			

Det vanliga 5. c3 är nog bättre, emedan svart nu kan spela 5. — Lg4 och på 6. h3 krydda anrättningen med 6. — h5!

5. — Ld7

Men svart har redan bestämt sig för en annan utvecklingsmetod.

6. c3 Sge7 7. d4 Sg6

Här har Rubinstein med gott resultat spelat 7. — h6 jämte g7—g5.

8. Le3 Le7 9. Sbd2 0—0
10. d×e5 d×e5 11. b4 Lf6
12. g3 b6 13. Lb3 Le6

Dubbelbonden gör ingen stor skada, och svart slipper nu räkna med Ld5 som ett hot.

14. L×e6 f×e6 15. Db3 Dd6

Genast De7 eller De8 förefaller naturligare.

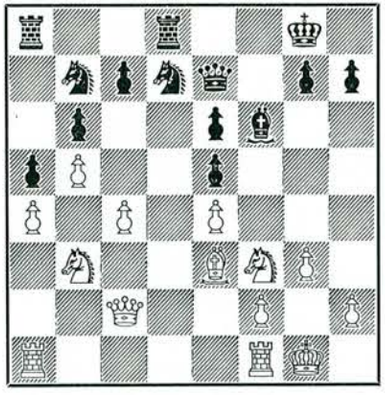
16. Sc4 De7 17. a4 a5

Svårt att undvika. Och nu har vit — med någon hjälp av motståndaren — vägen jämnad för en god fälttågsplan.

18. b5 Sd8 19. Scd2 Sb7
20. Dc2 Tfd8

På 20. — Sc5 kan följa 21. L×c5 D×c5 22. Sb3 jämte c5.

21. Sb3 Sf8 22. c4 Sd7

Får svart i lugn och ro spela Sc5, har han det bättre spelet. Men vits nästa drag har förborgad kraft. Som att trycka på en knapp sätts ett maskineri igång!

23. c5!! Sb×c5 24. S×c5 S×c5
25. L×c5 D×c5 26. D×c5 b×c5
27. Tfc1 Td3

Svart kan på intet sätt ernå ett motspel som uppväger hans svaga bondeställning.

28. Se1 Td4 29. T×c5 T×e4
30. T×c7 Tb4 31. Sd3 Td4
32. Sc5 Ld8 33. Tc6 Tb8
34. Ta2 Tb6 35. S×e6 Td1†
36. Kg2 T×c6

Vits vinstmaskin kunde på intet sätt stoppas.

37. b×c6 Le7 38. Tc2 Ld6
39. c7 L×c7 40. T×c7 Uppg.

Ett instruktivt parti.

Anm. av E. Lundin

Nr 70. PREUSSISKT

S. Buskenström — S. Nyman

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6
3. Lc4 Sf6 4. Sg5

En av Buskenströms favoritvarianter. Att den har varit i farten mer än 100 år är inget skäl att avfärda den från dagordningen. Den kräver uppmärksamhet i försvaret — Nyman förefaller komma oförberedd till verket och gör det lätt för motståndaren.

4. — d5 5. e×d5 Sa5
6. Lb5† c6 7. d×c6 b×c6
8. Le2 h6 9. Sf3 e4
10. Se5 Dc7

I ett ännu färskare parti, Dahl—Kinnmark i juniorsärspelet i Stockholm, prövades 10. — Dd4.

11. f4 Ld6 12. d4 e×d3
13. L×d3 0—0 14. 0—0 L×e5
15. f×e5 D×e5

Hittills teori, som slutar med värderingen att "vit står mycket bra". Buskenström har analyserat ställningen och kommit till slutsatsen att dambyte bäst fasthåller fördelen. På 16. Ld2 följer nämligen 16. — Sc4.

16. De1 Sg4

Genast 16. — D×e1 är något bättre, men svarts svårigheter kvarstår.

17. Lf4 D×e1

På 17. — D×b2 följer 18. D×a5 D×a1 19. Sc3 Db2 20. Tb1.

18. T×e1 Le6 19. Sd2 Sb7

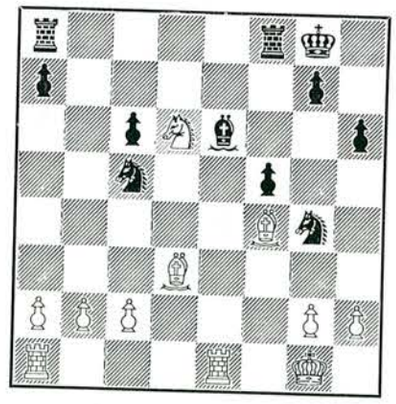
Här försummade svart det nödvändiga försvarsdraget 19. — Sf6, han kunde då ännu ha bjudit aktningsvärt motstånd. Nu rasar hans ställning överraskande snabbt samman.

20. Se4 f5

Det hotade h3.

21. Sd6 Sc5

Eller 21. — S×d6 22. T×e6 med vinstspel.

22. T×e6 S×e6 23. Lc4 Tf6
24. Te1 g5 25. Ld2 Kf8

Det fanns naturligtvis inget försvar; man kan bara än en gång beklaga att springaren på g4 inte fick göra någon insats.

26. L×e6 Td8 27. Lb4 Kg7

och svart gav samtidigt upp.

Anm. av E. Lundin

Nr 71. SICILIANSKT

E. Jonsson — M. Johansson

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 a6 6. g3

Detta sätt att bemöta Najdorf-varianten förefaller vara väl så gott som något av modedragen 6. Lg5, 6. f4 eller 6. Le2. Dessutom har det fördelen att vara mindre uttröskat än de övriga varianterna.

6. — e5 7. Sde2 Le7
8. Lg2 b5 9. 0—0 Lb7
10. h3 Sbd7 11. g4

En karakteristisk manöver för denna variant. En springare skall beredas plats på g3 för att gardera bonden på e4 och dessutom kan draget göra tjänst vid ett eventuellt angrepp.

11. — Tc8 12. a3 0—0
13. Sg3 Tc4

Trots att denna utflykt ger magert utbyte är det svårt att finna något bättre drag.

14. Te1 h6 15. Sf5 Sc5
16. Sd5 S×d5 17. e×d5 Sd7
18. Le3 Te8 19. Dd2 Lf8
20. b3 Tc8 21. a4!

Efter detta drag vacklar svarts damflygel och det följande motangreppet mot c2 ger inte avsedd effekt.

21. — Dc7 22. a×b5 a×b5
23. Ta7!

Detta drag ger vit en liten men klar fördel.

23. — Ta8 24. Tfa1 T×a7
25. T×a7 Ta8 26. T×a8 L×a8
27. Lf1 Db7 28. c4 b×c4
29. b×c4 Sc5 30. Da5 Se6

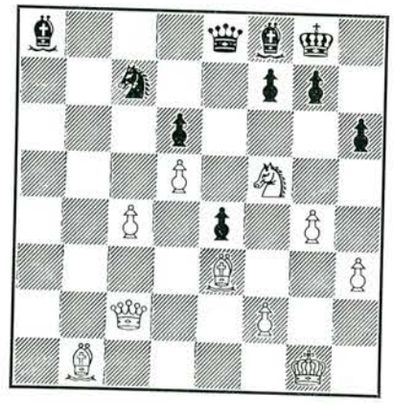
Vits dam hotade att tränga in på åttonde raden.

31. Ld3 Sc7 32. Da4 Dc8

Nu var hotet 33. Dd7.

33. Lb1 De8 34. Dc2 e4

Förgäves söker Martin Johansson blidka gudarnas vrede med ett bondeoffer. Det hotade 35. Se7† jämte matt i två drag. Alternativet 34. — g6 35. Sg3 jämte Se4 hade också varit i vits favör.

35. Sg3!

Betydligt starkare än att genast slå bonden, vilket hade givit svart dambyte och vissa chanser att hålla partiet.

35. — De5 36. S×e4 Le7
37. Sg3 g6 38. L×h6

Efter denna andra bondevinst är utgången numera endast en fråga om tid.

38. — Lh4 39. Se4 f5
40. g×f5 g×f5

och svart gav samtidigt upp.

Anm. av B. Hörberg

Nr 72. PHILIDORS FÖRSVAR

A. Werle — **B. Ekenberg**

1. e4 e5 2. Sf3 d6 3. d4 Sf6 4. Sc3

Pachman anser att 4. d×e5 S×e4 5. Sbd2 är vits bästa fortsättning.

4. — Sbd7 5. Lc4 Le7 6. De2 0—0 7. Le3

Vanligen spelas 7. De2 c6 8. a4 Dc7 9. Lg5.

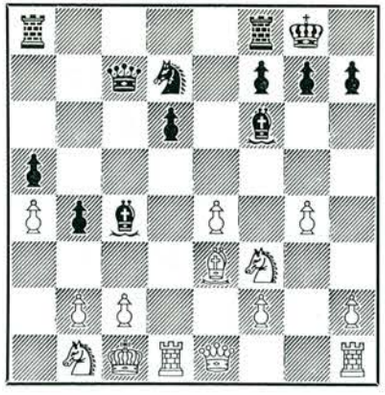
7. — c6 8. 0—0—0?

Det visar sig snart, att svarts angreppschanser är större än vits efter detta optimistiska drag!

8. — Da5 9. Ld2 Dc7 10. g4

Början och slutet på det vita kungsangreppet!

10. — b5 11. Lb3 a5 12. a4 b4 13. Sb1 La6 14. De1 c5 15. d×e5 c4! 16. L×c4 L×c4 17. e×f6 L×f6 18. Le3

18. — Lb3! 19. De2 Ta6 20. Sc3

Ett sista försök att blanda bort de svarta vinstkorten!

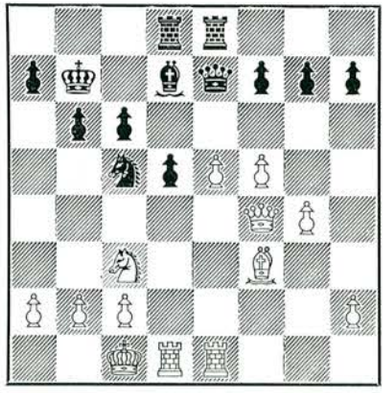
20. — Lc4 21. Sb5 L×e2 22. S×c7 Tc6 23. g5 L×f3 24. g×f6 T×c7 Uppgivet.

Anm. av G. Ståhlberg

Nr 73. PHILIDORS FÖRSVAR

Arvid Nilsson — **Ernst Ahman**

1. e4 e5 2. Sf3 d6 3. d4 Sf6 4. d×e5 S×e4 5. Dd5 Sc5 6. Lg5 Dd7 7. Sc3 c6 8. Dd2 d5 9. Sd4 Se6 10. S×e6 D×e6 11. 0—0—0 Sd7 12. f4 Le7 13. L×e7 D×e7 14. g4 Sc5 15. Le2 Ld7 16. Lf3 0—0—0 17. Dd4 Kb8 18. f5 The8 19. The1 b6 20. Df4 Kb7

21. T×d5!!

Lugnare fortsättningar med bevarad fördel fanns givetvis, men slätstrukna partier har man spelat tillräckligt många, så nu gällde det att ta chansen.

21. — c×d5 22. S×d5 Dh4 23. Se7†!

Kungen får inte komma till c8.

23. — Ka6 24. Te3

Den kritiska punkten. På 24. — b5 kan följa 25. Ta3† Sa4 26. T×a4 b×a4 27. Le2† Lb5 (På kungsdrag går det ännu fortare) 28. D×a4† Kb7 29. D×b5† Kc7 30. Da5† Kb8 (Kd7 31. D×a7 matt!) 31. Sc6† Kc8 32. La6† Kd7 33. Sb8† T×b8 34. Dd5† och matt i nästa drag.

24. — La4 25. Dc4†! b5 26. D×c5 Dh6

Springaren är tabu. T. ex. 26. — D×e7 27. Dc6† Ka5 28. b4†! På 26. — Tb8 följer 27. Sd5! med otaliga hot.

27. f6 b4 28. Le2† Kb7 29. D×b4† Kc7 30. Da5† Kb8 31. Db4† Kc7 32. Sf5!

Tornet måste frigöras. 32. — Dg5 33. h4!

32. — D×h2 33. Tc3† Lc6 34. T×c6†!

Mot slutangreppet är den ensamme kungen helt försvarslös.

34. — K×c6 35. Lf3† Kd7 36. Dd4†

Vit är i tidsnöd och hittar inte snabbaste mattvägen men ser dock 36. — Ke6 37. S×g7‡.

36. — Kc7 37. Dc5† Kd7 38. Dc6‡.

Anm. av Arvid Nilsson

MÄSTARKLASSEN

Nr 74. SICILIANSKT

G. Forslund Sund — **S. Kärrman** Lerum

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6 5. Sc3 d6 6. Le2 g6 7. Le3 Lg7 8. 0—0 0—0 9. f4 a6 10. Kh1 Dc7 11. Sb3

Ett för tidigt återtåg. Bättre hade varit Lf3.

11. — b5 12. a3 e6 13. Lf3 Lb7 14. De1 Tab8

Svarts avsikt är att spela Sa5, och då måste löparen på b7 vara garderad.

15. Td1 Tfd8 16. Dg3 Se7 17. Ld4 Sc6 18. Le3 Sd7

Svart gör en ny springarmanöver, som kanske ger bättre resultat.

19. Df2 La8 20. e5 d×e5

Vit gör ett chansrikt bondeoffer.

21. f×e5 Sc×e5 22. L×a8 T×a8 23. Se4 Tf8 24. Dh4

Vit offrar även c-bonden i angreppets intresse.

24. — h5

Svart antar ej bondeoffret utan försvarar sig inför hotet Sg5.

25. Sbc5 S×c5 26. L×c5 Tfd8 27. T×d8† D×d8 28. Le7 De8 29. Lf6 Ta7?

Svart är i svår tidsnöd, och här kommer ett grovt feldrag. Men även på andra drag har nog svart svårt att undgå nederlag.

30. L×g7 K×g7 31. Df6†

och vit vann.

Anm. av G. Forslund

KLASS 1

Nr 75. DAMBONDESPEL

N. Bonander Göteborg — **T. Löfström** Karlskoga

1. Sf3 d5 2. d4 Sf6 3. e3 Lf5 4. c4 e6 5. Db3 Dc8 6. Sc3 c6 7. Le2 Ld6 8. 0—0 0—0

Här hade det varit på sin plats att med h6 bevara damlöparen. Vit får nu ett farligt initiativ.

9. Sh4 Lg4 10. f3 Lh5 11. g4 g5

Lugnare var Lg6, vilket för övrigt svart bort spela redan i 9:e draget.

12. g×h5 g×h4 13. f4 Se4

Svart har det inte lätt. Vit har utvecklingsförsprång och hotar att besätta g-linjen samt genomföra e4, vilket skulle leda till akut fara för motståndaren. Svarts försök slår inte väl ut, men att få ut något gott av en dålig ställning låter sig sällan göras.

14. S×e4 d×e4 15. Ld2 Le7 16. Kh1 h6

Detta försämrar ytterligare läget. f7—f5 måste försökas.

17. Tg1† Kh7 18. Lc3 Sd7 19. Dc2 f5

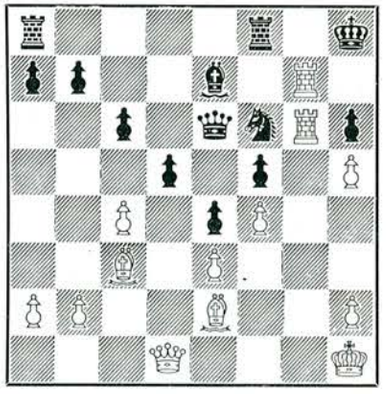
På Sf6 vinner Lf3 bonden, men nu får vit punkten g6.

20. Tg6 Sf6 21. Tag1 Dd7 22. Tg7† Kh8 23. d5! e×d5 24. T1g6 De6

Det hotade T×f6!

25. Dd1! Uppgivet.

Slutställning:

Det hotar såväl det eleganta 26. T×h6†! följt av Dg1† som direkt 26. Dg1 etc. Om Tg8 så 26. T×e7. Draget 25. — Tf7 hindrar inte 26. T×h6† och på Ld8 avgör 26. Dg1 etc.

Bonander har väl utnyttjat svagheterna i motståndarens spelföring.

Anm. av A. Werle

Nr 76. CARO-KANN

I. Andersson Kungsgården — **E. Holm** Falun

1. e4	c6	2. d4	d5
3. e5	Lf5	4. Sf3	

En något tam fortsättning. Det vanligaste är som bekant Ld3.

4. —	e6	5. Le2	c5
6. 0—0	Sc6		

Denna springarplacering visar sig mindre lyckad. En bättre utvecklingsidé synes vara att ställa damspringaren på d7 och så fortsätta med h6 följt av Sg8—e7—c6.

7. c3	c×d4	8. c×d4	Le7
9. a3	h5		

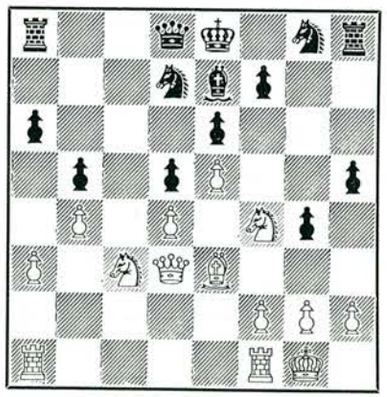
Ett försök att komma till kungsangrepp, som dock inte har någon framgång. Men svart har svårt att finna en acceptabel fortsättning.

10. Sc3	g5	11. Le3	g4
12. Se1	a6	13. b4	Sb8

Hemma igen! Draget sker dels för att kunna besvara b5 med a5 och dels för att kunna föra springaren över d7 till en aktivare position.

14. Sd3	b6	15. Sf4	Sd7
16. Ld3	L×d3	17. D×d3	b5

Nu ser svart trots allt ut att få litet ordning på sitt spel, men vit finner en sårbar punkt och utnyttjar den omgående.

18. Sc×d5!	e×d5	19. e6	Sf8
20. e×f7†	K×f7	21. f3	g3

Då ett öppnande av f-linjen skulle vara ännu farligare måste svart ge bonden, men vit behåller ändock greppet.

22. h×g3	Sf6	23. Tae1	Tc8
24. g4!	h×g4		

Efter 24. — h4 25. g5 skulle svarts dilemma knappast vara mindre.

25. f×g4	Kg7	26. Df5	Dd7
27. Dg5†	Kf7	28. Sh5	T×h5

Tvunget. Vits vinst är nu bara en tidsfråga.

29. g×h5	Tc6	30. Ld2	Te6
31. Te5	Ld6	32. T×d5	Sh7
33. Dg6†	Ke7	34. Tdf5	De8
35. d5			

Svart fortsatte ytterligare ett tiotal drag innan han gav slaget förlorat, men vi avbryter här.

Anm. av A. Werle

Nr 77. SICILIANSKT

W. Svensson Sollefteå — **J. Larsson** Krylbo

1. e4	c5	2. Sf3	e6
3. d4	c×d4	4. S×d4	a6
5. c4			

Meningarna är delade om värdet av detta drag och man gör säkert rätt i att inte överskatta det.

5. —	Sf6	6. Sc3	Lb4
7. Ld3	Sc6	8. Sc2	L×c3†
9. b×c3	Dc7		

Detta är inte bra. Svart bör spela 9. — d5. I ett korr.-parti, A. Werle—H. Ek, SM 1961, följde 10. e×d5 e×d5 11. La3 Le6 12. De2 Dc7 13. 0—0 0—0—0 14. c5 De5 15. L×a6 (!), så vitt jag vet en nyhet i denna ställning, där det förut spelade 15. Se3 d4! ger svart goda chanser. Ek fortsatte med 15. — D×e2! 16. L×e2 Se4! och spelet togs snart remi. Om 15. — b×a6 så 16. D×a6† följt av 17. Sd4! med starkt angrepp.

10. Se3!	De5		

Larsson begår det elementära felet att före fullbordad utveckling spela på bondevinster med damen och straffet blir som vanligt hårt.

11. 0—0	D×c3	12. Tb1	Da5
13. Lb2	D×a2	14. e5	Sg8
15. Dg4	g6	16. h4	Da5
17. Dg3	Dc5	18. Sc2	b5
19. c×b5	a×b5	20. Ta1!	T×a1
21. T×a1	Lb7	22. Le4	Sge7
23. La3	Db6		

På 23. — b4 kan följa 24. S×b4! Dd4 25. Te1 och svarts svårigheter kvarstår; men i nästa drag blir resultatet åtminstone inte bättre.

24. Dg5	b4	25. Tb1	Da5
26. T×b4!			

Just det, ja! Svart försökte 26. — d5 men gav efter 27. T×b7 0—0 28. T×e7 och ytterligare några drag upp spelet.

Anm. av A. Werle

Nr 78. SICILIANSKT

R. Lundqvist Stockholm — **Y. Aspström** Göteborg

1. e4	c5	2. Sf3	Sc6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	e6	6. a3	a6
7. g3	Lc5		

Detta utfaller inte så lyckligt. d7—d6 är nog mera på sin plats.

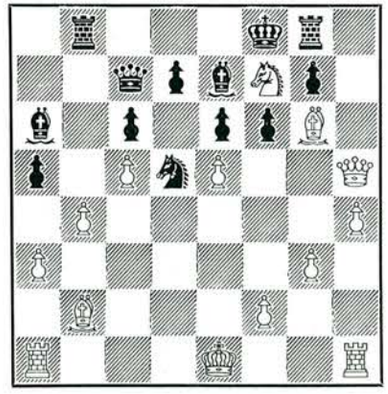
8. S×c6	b×c6	9. e5	Sd5
10. Dg4	Kf8		

Det är svårt att finna något bättre. 10. — S×c3 11. D×g7 Tf8 12. b×c3 Da5 13. Ld2 ger klart bättre möjligheter för vit, och inte heller 10. — Lf8 ser tilltalande ut. Vit har initiativet och släpper det inte i fortsättningen.

11. Se4	h5	12. Df3	Le7
13. c4	Sc7	14. h4	Se8
15. c5!	Tb8	16. b4	Sc7
17. Ld3	Sd5	18. Sg5	f6

Naturligtvis är inte 18. — L×g5 19. h×g5 bättre för svart.

19. Lg6	Dc7	20. Sf7	a5
21. Lb2	Tg8	22. D×h5	La6

23. Sh8!			

Vit har vinstställning, men måste spela effektivt så att svart ej ges tid att skapa några motchanser.

23. —	L×c5	24. Ld3!	L×f2†

Ett sista försök.

25. K×f2	Da7†	26. Kg2	Se3†
27. Kh3	g6	28. S×g6†	T×g6
29. L×g6	Sd5	30. e×f6!	

Vit har klart för sig att han undkommer schackarna, vilket inte skulle varit fallet efter det närliggande 30. Dh7? Sf4† 31. g×f4 De3† etc.

Det följde: 30. — Sf4† 31. g×f4 De3† 32. Kg2 Dd2† 33. Kg3 De3† 34. Df3 Dd2 35. Th2, uppgivet.

Anm. av A. Werle

Schweiziska mästerskapet har hemförts av 25-årige Dieter Keller. Närmare om tävlingen se under rubriken Utlandet. Detta var Kellers tredje mästerskap. Här följer ett trevligt parti från turneringen.

Nr 79. SICILIANSKT

D. Keller — **R. Roth**

1. e4	c5	2. Sf3	e6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	d6	6. g4	

Detta "friska" angreppsdrag spelade Keres redan för många år sedan mot Bogoljubow. Men en angreppsspelare som Tal föredrar 6. f4; det stora flertalet stannar nog för 6. Le2.

6. —	e5		

Bogoljubow drog 6. — Sc6, Stoltz (mot O'Kelly i Groningen 1946) 6. — h6.

7. Lb5†	Ld7	8. L×d7†	D×d7
9. Sf5	h5		

Hittills enligt partiet O'Kelly—Christoffel, Groningen 1946. Det följde 10. g5 S×e4 11. S×g7† L×g7 12. S×e4 d5. Euwe föredrar här svarts spel, men framhåller att vit efter 10. f3 står bra. Den fortsättningen praktiseras här.

10. f3!	h×g4	11. f×g4	Sa6
12. De2	g6	13. Se3	0—0—0
14. Tf1	De6	15. g5	Sh5
16. Sed5	Sf4		

Bondeoffret är svarts bästa chans, samtidigt ett erkännande att spelöppningen har gått i vits favör.

17. S×f4	e×f4	18. L×f4	Lg7
19. Tf3	Sb4	20. a3	Sc6
21. Sd5			

Med 21. Td3 kunde vit ha säkerställt sin fördel på längre sikt; textdraget ger svart en (icke utnyttjad) remimöjlighet.

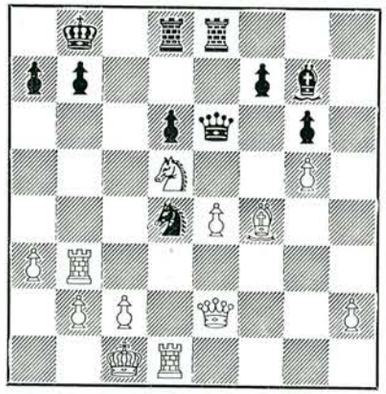
21. — Thc8

Närliggande och likväl olyckligt. Genom 21. — Sd4! 22. Dc4† Kb8 23. Dc7† Ka8 24. D×d8† T×d8 25. Sc7† Kb8 26. S×e6 S×f3† 27. Kf2 f×e6 28. K×f3 L×b2 uppstår ett remislutspel.

22. 0—0—0! Kb8

22. — D×e4 strandade på 23. Te3, vilket förmodligen svart upptäckte för sent.

23. Tb3! Sd4

Genom ett dubbelt kvalitetsoffer — inte precis vardagligt — avgörs nu partiet.

24. T×d4! L×d4 25. Dc4! Lb6

Något annat kom inte ifråga.

26. T×b6! a×b6 27. Dc7† Ka8
28. S×b6† Ka7 29. Le3! D×e4
30. Sd5† Ka8 31. Da5† Kb8
32. La7† Uppgivet.

Anm. av E. Lundin

I turneringen om Finlandsmästerskapet i Helsingfors spelades 25 maj i år detta lilla sevärda parti:

Nr 80. PHILIDORS FÖRSVAR

H. Westerinen		A. Fred	
1. e4	**e5**	**2. Sf3**	**d6**
3. d4	**Sd7**	**4. Lc4**	**c6**
5. 0—0	**Le7**	**6. Sc3**	

Med 6. d×e5 d×e5 7. Sg5 L×g5 (Naturligtvis inte Sh6 8. Se6! f×e6 9. L×h6) 8. Dh5 Df6 9. L×g5 Dg6 10. D×g6 kunde vit komma till ett något bättre slutspel. Textdraget anses dock vara starkare, ty svart har svårigheter att ordna sina pjäser på ett ändamålsenligt sätt i den trånga ställningen.

6. — h6 7. a4 Sgf6
8. De2 Dc7 9. Le3 Sf8
10. Tad1 g5

Liknande situationer har flera gånger förekommit i turneringspraktiken. Just i detta ögonblick, då svart spelat fram g-bonden men damspringaren ännu är på väg till g6, har vit tillfälle till ett intressant offer på e5. Det första exemplet är sannolikt följande föga kända parti, som spelades i Scheveningen 1918 mellan G. J. van Gelder och stormästaren R. Réti: 1. e4 e5 2. Sf3 d6 3. d4 Sf6 4. Sc3 Sbd7 5. Lc4 Le7 6. 0—0 c6 7. Te1 Dc7 8. Lg5 Sf8 9. h3 h6 10. Le3 g5 11. d×e5 d×e5 12. S×e5! D×e5 13. Ld4 Da5 14. e5 Sd5 15. e6 Th7 16. b4! D×b4 17. e×f7† T×f7 18. L×d5 c×d5 19. S×d5 Dc4 20. Sf6† T×f6 21. L×f6 Le6 22. Dh5† Kd8 23. Tad1† Sd7 24. D×h6 Ke8 25. Dh8† Uppgivet. Det var alltså ett offer på lång sikt, som resulterade i ett avgörande angrepp. Senare har samma offervändning förekommit åtminstone i partierna Nimzowitsch—Marco i Göteborg 1920 (för övrigt den baltiske stormästarens enda vinstparti i denna turnering), Krassnig—Cortlever i München 1936 och Castaldi—Tartakower i Stockholm 1937. I två av dessa partier hade vit utvecklat sin damlöpare till b2, men i partiet Krassnig—Cortlever var situationen densamma som i texten med den skillnaden att vit i stället för a4 hade spelat h3, vilket förhållande är gynnsamt för vit. I detta parti följde 11. d×e5 d×e5 12. S×e5! D×e5 13. Ld4 Da5 14. e5 Sd5 15. e6 f6 16. S×d5 c×d5 17. Lc3 Lb4 18. Dh5† Ke7 19. Df7† Kd6 20. T×d5† Uppgivet.

11. d×e5 d×e5 12. Se1

Ett överraskande beslut av vit, men inte någon svag fortsättning. Även här skulle springaroffret varit det starkaste, som följande varianter visar:

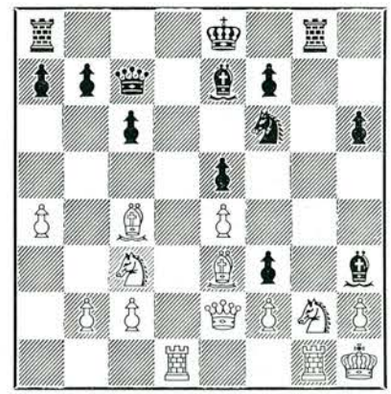
a) 12. S×e5! D×e5 13. Ld4 Db8 14. e5 Sg4 15. f3! c5 (Eller S×h2 16. K×h2 och vit står positionellt överlägset) 16. f×g4 c×d4 17. L×f7† Kd8 18. T×d5† Kc7 19. Dc4† jämte matt.

b) 12. S×e5! D×e5 13. Ld4 Df4 14. g3 Dg4 15. f3 Dh3 (Dh5 är inte bättre) 16. e5 Sd5 17. e6 f6 18. L×d5 c×d5 19. S×d5 S×e6 20. L×f6 L×f6 21. S×f6† Kf7 22. De5 och vit vinner lätt, då svart inte har någon möjlighet att utveckla sin damflygel.

12. — Sg6 13. g3 Lh3
14. Sg2 Tg8 15. Kh1 Sf4!?

Detta springaroffer hör till systemet, men det är icke effektivt om vit spelar 16. L×f4! e×f4 17. Tg1; t. ex.: 17. — Sg4 18. g×f4! g×f4 19. Df3 Lc5 20. Tdf1 Dd7 21. e5! till vits avgörande fördel. Svart spelar bättre 17. — f×g3 18. h×g3 De5! 19. f4! L×g2† 20. T×g2 g×f4 21. g×f4 D×f4 22. T×g8† S×g8 23. Tf1 Dh4† 24. Dh2 D×h2† 25. K×h2 Lf6 26. Kh3 L×c3! 27. b×c3, men vit har initiativet jämte en stark fribonde som stödes av vits torn och löpare.

16. g×f4 g×f4 17. Tg1 f3!!

En blixt från en nästan klar himmel. Vit gav upp. Han förlorar torn om han inte tar bonden, men 18. D×f3 Lg4 19. Dg3 Sh5 med damfångst är naturligtvis inte bättre.

För det eleganta bondedraget fick Fred turneringens skönhetspris.

Anm. av E. Böök

Landskampen Estland—Finland, Pärnu 18 juni 1961.

Nr 81. GRÜNFELDS FÖRSVAR

E. Böök		G. Uusi	
1. c4	**Sf6**	**2. Sc3**	**d5**
3. d4	**g6**	**4. Lf4**	**Lg7**
5. e3	**c6**		

Bondeoffervarianten 5. — 0—0 är ytterst komplicerad. Textdraget anses vara likvärdig med den och fordrar mindre variantkännedom.

6. Sf3 0—0 7. Db3 Da5!
8. Sd2 e6

Som det bästa anger J. Kutjanin och J. Estrin i sin "Zashtjita Grünfelda" 8. Sbd7! med idén 9. Le2 Sh5! 10. L×h5 d×c4 11. Dd1 D×h5 12. D×h5 g×h5 13. S×c4 b6 och svart har ett starkt vapen i löparparet. I så fall gör vit väl klokast i att spela 9. c×d5 med en minimal fördel.

9. Le2 Sbd7 10. 0—0 Te8
11. Sf3 Sh5 12. Ld6 Dd8

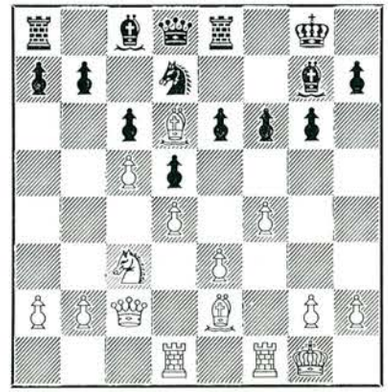
Svart försöker nu på ett konstlat sätt byta bort en av vits löpare, men vit kan hindra det och får därtill en betydande terrängövervikt.

13. Se5 Shf6 14. Dc2! Sf8
15. c5

Vit kan mycket väl göra detta, ty den vanliga strategiska motstöten är i denna situation mycket farlig för svart.

15. — S6d7 16. f4 f6
17. S×d7 S×d7 18. Tad1!

Vit spelade detta i avsikt att provocera 18. — f5, som även var det strategiskt riktiga. Då hade vit naturligtvis flyttat sina aktioner till flyglarna, men svart skulle haft möjligheter till ett segt försvar. Efter svarts följande drag kommer vit i avgörande fördel.

18. — e5 19. d×e5! f×e5
20. e4 Da5

Andra drag är säkert inte bättre.

21. e×d5 S×c5 22. d×c6 b×c6
23. Lc4† Kh8

23. — Le6 24. b4! D×b4 25. L×e6† T×e6 26. Sb1 leder till kvalitetsförlust.

24. Df2 Se6 25. f×e5 La6
26. b4! Db6 27. L×a6 D×a6
28. Dh4 Db6† 29. Kh1 a5
30. Se4! Ta7

30. — h6 31. Dg3 g5 32. h4 g×h4 33. Dg6 eller 30. — h5 31. Dg3 Kh7 32. Sf6† Kh6 33. Lc5! är även hopplöst.

31. Sf6! L×f6 32. e×f6 Tf7
33. Le7 Sc7 34. Dc4 Sd5

På Kg8 följer 35. b×a5 Db5! 36. D×b5 S×b5 37. a6! Ta8 38. Td7 h5 39. a4 Sc3 40. a7 Kh7 41. Tc1 och vit vinner.

35. b5 Kg8 36. Lc5 Dc7
37. b×c6

Svart överskred betänketiden.
Ett logiskt parti.

Anm. av E. Böök

Nr 82. KUNGSINDISKT

Fred **Arulaid**

1. d4 Sf6 2. Sf3 g6 3. Lf4 Lg7 4. Sc3 d5 5. e3 0—0 6. Le2 c6 7. Se5 Sfd7 8. Sd3 f6 9. h4!? e5 10. Lg3 e×d4 11. e×d4 Db6 12. h5 Te8 13. h×g6 h×g6 14. Kf1 D×d4 (Sf8!) 15. Th4 Db6 16. Sf4 Sf8 17. Sf×d5! c×d5 18. S×d5 D×b2 19. Tb1 Da3 20. Sc7 g5 21. Ld6 (Thb4!) Da5 22. Tb5 D×c7 23. L×c7 g×h4 24. Lh5 Sa6 25. Lf4 Te7 26. Ld6 Te6 27. Dd5 f5 28. L×f8 L×f8 (Sc7 29. Dd8 S×b5 30. Dg5!) 29. T×b7! Sc5 30. Lf7† Kh8 31. Dd4† Kh7 32. D×h4† Th6 33. Dg5 Uppgivet.

Nr 83. KUNGSINDISKT

Randviir **Koskinen**

1. Sf3 Sf6 2. e3 g6 3. b3 Lg7 4. Lb2 d6 5. d4 0—0 6. Sbd2 Sc6 7. Le2 e5 8. d×e5 Sg4 9. 0—0 Sg×e5 10. Tb1 a5 11. S×e5 d×e5 12. Lf3 Sb8 13. Sc4 Sd7 14. a4 Te8 15. Dd5 Dh4 16. g3 Dh6? 17. e4 c6 18. Dd1 Sc5 19. Sb6 Ta6 20. S×c8 T×c8 21. Lc1 g5 22. h4 Dg6 23. Lg4! g×h4 24. L×c8 h×g3 25. Lf5 g×f2†† 26. K×f2 Df6 27. Dg4 Ta8 28. Tg1 h5 29. D×g7† D×g7 30. T×g7† K×g7 31. Ke3 Uppgivet.

Från turneringen om akademiska mästerskapet i Göteborg juni 1961.

Nr 84. KUNGSGAMBIT

P. A. Lund **L. Rydholm**

1. e4 e5 2. f4 e×f4 3. Sf3 d5 4. e×d5 Sf6 5. c4 c6 6. d4 c×d5 7. Sc3 Ld6 8. Se5 0—0 9. L×f4 Te8 10. Le2 Sc6 11. S×c6 b×c6 12. 0—0 L×f4 13. T×f4 Tb8 14. Dc2 d×c4 15. L×c4 g5 16. Tf2 D×d4 17. L×f7† K×f7 18. Td1 Dh4 19. Tdf1 Te6 20. Sd5 La6 21. S×f6 L×f1 22. Sd7† Ke7 23. Dc5† Td6 24. De5† Te6 25. Dg7† Kd6 26. Td2† Kc7 27. S×b8† Kb6 28. Sd7† Kb5 29. Df8 Ld3 30. Db8† Ka5 31. D×a7† Uppgivet.

Från Europa-Cupen i Oberhausen

Nr 85. SICILIANSKT

Unzicker **Gligoric**
Västtyskland Jugoslavien

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 e6 6. Le2 a6
7. 0—0 Sbd7 8. f4 Dc7
9. Lf3 Le7

En annan möjlighet var 9. — Tb8, med avsikten b5.

10. Kh1 0—0 11. De1 Td8
12. b3 Sf8 13. Lb2 Sg6
14. Sce2

En något passiv fortsättning! Chansrikare var 14. f5, t. ex. 14. — e×f5 15. e×f5 Se5 16. Sd5.

14. — e5 15. Sf5 Lf8
16. c4 b5 17. Tc1 Lb7!

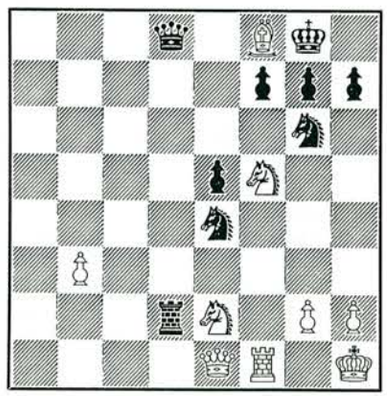
Ett välmotiverat bondeoffer!

18. c×b5 Db6 19. b×a6 L×a6
20. f×e5 d×e5 21. Lc3! Ld3
22. Td1

Unzicker försvarar sig utmärkt och övervinner alla svårigheter.

22. — L×e4 23. T×d8 D×d8
24. L×e4 S×e4 25. Lb4 T×a2
26. L×f8 Td2?

Med hotet 27. — Td1 28. D×d1 Sf2†. Det rätta var emellertid 26. — Dd2!, t. ex. 27. L×g7 D×e2 28. D×e2 T×e2 29. Ta1 f6 med en liten fördel för svart.

27. Sd6!

En annan vederläggning av svarts kombination var 27. L×g7, t. ex. Td1 28. D×d1 Sf2† 29. T×f2 D×d1† 30. Sg1 med materiell fördel för vit.

27. — T×d6 28. L×d6 D×d6
29. Sc3 S×c3 30. D×c3 h6
31. Dc8† Sf8 32. h3 g6
33. De8 Dd5 34. b4 Kg7
35. b5 Sd7 36. De7 Dc4
37. Td1 Sf8 38. D×e5† Kh7
39. Td8 Uppgivet.

Anm. av G. Ståhlberg

Det spelas mycket korrespondensschack i Sverige. Ett kärt nöje för många spelare ute i landet som därigenom får möjlighet att pröva den utländska slagkraften i schack. Här ett parti mellan Ahmad från Karachi och Bengtsson från Karlskoga.

Nr 86. NIMZOINDISKT

Igbad Ahmad **Edvin Bengtsson**

1. d4 Sf6 2. c4 e6
3. Sc3 Lb4 4. e3 0—0
5. Ld3 c5 6. Sf3 d5
7. a3 L×c3† 8. b×c3 d×c4
9. L×c4 b6

Även Dc7 kom i fråga.

10. 0—0 Lb7 11. De2 Sbd7
12. Lb2 Dc7 13. Ld3 e5

Ett nyckeldrag i nimzoindiskt. Vit får en isolerad bonde på c-linjen. Men den vita hären skaffar sig motspel genom e- och f-böndernas framryckning och löpardiagonalen a1—h8.

14. S×e5 S×e5 15. d×e5 D×e5
16. c4 De6 17. Tae1 Le4

Bäst så, löparen på de mörka fälten är tillräckligt besvärande för svart.

18. f3 L×d3 19. D×d3 Tad8
20. Dc2 Td7

Fullt riktigt lägger svart beslag på d-linjen med det tunga artilleriet.

21. Te2 Dd6 22. Da4

Vit vill givetvis inte byta dam i denna ställning. Med textdraget garderar han hotet Dd3.

22. — Tfd8 23. Tfe1 Se8
24. e4 g6!?

Ett djärvt drag, som knappast skulle vara tillrådligt i närschack. Bengtsson vill ha springaren i spel via g7 och e6.

25. Lc3

Med hotet Td2.

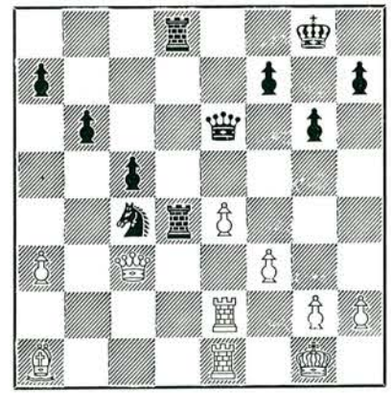
25. — De6

Visserligen fick svart skrinlägga planen med springaren till e6, men han har i stället riktat in kanonen mot vits ömma punkt c4.

26. La1 Sd6 27. Db3 S×c4

Om D×c4 så 28. Db2 och svart har inget bättre än 28. — Dd4†. T. ex. 29. D×d4 c×d4 30. L×d4 S×e4 31. L×b6! med lika chanser.

28. Dc3 Td4

29. f4! f6 30. f5 Df7
31. f×g6 h×g6 32. Tf2 Se5
33. Tef1 Td1 34. Dh3 T×f1†
35. T×f1 De7

Svart har en merbonde, men kungsställningen är inte bra.

36. Dh6 Td6!

Ett gott försvarsdrag. L×e5 besvaras med f×e5 och bonden på g6 är garderad med tornet.

37. h4 c4 38. L×e5

Vit får akta sig så att damen inte blir instängd på h6. T. ex. 38. h5 g5 med hotet f5 och damvinst för svart.

38. — f×e5 39. Tf3 Tf6
40. Tg3 Dc5† 41. Kh2 Df2

De båda kämparna tog i denna ställning remi, som säkert är ett rättvist resultat. Det kanske ska nämnas att partiet pågått i elva månader!

Anm. av A. Burehäll

Utlandet

Belgrad. En sexrondig match spelades 10—20 maj mellan Jugoslavien och Sovjetunionen med sex seniorer, två juniorer och två damer i vartdera laget. Den vanns så knappt som med 31½—28½ av gästerna, som förlorade junioravdelningen med 5—7 men vann seniorkampen med 20½—15½. Mest poäng, 5 av 6, plockade jugoslaviskan fru Nedeljkovic som därmed räddade dammatchen till oavgjort 6—6. I övrigt var två sovjetspelare bäst: Kortjnoj och Petrosjan med var sina 4 poäng på 5 partier.

Bukarest. Fyrarondig match på 8 bord mellan Rumänien och Gruzien (även Georgien kallat) slöt 16—16. I vartdera laget var det fyra seniorer, en junior och tre damer.

Moskva. Här har spelats en ny Tjigorin-minnesturnering med internationell besättning. Av 11 möjliga poäng tog Smyslov och Vasjukov 7½, Olafsson 7, Aronin 6½, Bisguier, Bronstein och Portisch 6, Gufeld och Pachman 5½, Tolush 3½, Rabar 3, Bakulin 2.

Baku. Mästare för Azerbajdzhan blev Bagirov, 12 poäng av 15. Närmast följde Chalilbejli 11 och Arakelov 10½. Dessa tre går till semifinal om nästa Sovjetmästerskap.

Ruse (Bulgarien). En tiomannaturnering vanns av ungraren Honfi med 6½ p. före bulgaren Milev 6 och rumänen Ciocaltea 5½.

München. Dubbelrondig stadsmatch på 10 bord mot Amsterdam vanns av München med 11½—8½. Unzicker gjorde 1½—½ mot Prins.

Aten. Greklandsmästare blev Anastassopoulos, 11½ p. av 15.

Cape Town. Mästerskapet för Sydafrika erövrades av W. Gerber, 9 p. av 13.

Paris. Boutteville vann stadsmästerskapet med hela 10½ p. av 11.

Madrid. Resultat av internationell turnering: Milic och Robatsch 8½, O'Kelly 7½, Pirc 7, Saborido och Serra 6, Ramirez 5, Sämisch 4½, Perez 4, Prada och Ulvestad 3½, Navarro 2.

Amsterdam. I internationell konkurrens noterade 24-årige Langeweg idel segrar åtta ronder igenom. Hans försprång knappades, men resultatet blev: Langeweg 9, Donner 8½, Enevoldsen 7, Wade 6½, Tan 6 o. s. v.

Ilford. Pingstturneringarna gav nya deltagarrekordet 137. Men i toppklassen var det bara sex, främst Kottnauer 4 p. och Haygarth 3½.

Interlaken. Dieter Keller vann mästerskapet för Schweiz med 8½ poäng av 10 möjliga, följd av Gereben 7½, Blau 7, Castagna 6½.

Följande parti spelades i Hälsinglands DM under påsken i Jättendal. Ekengren var på angreppshumör och gav svart en svår pärs.

Nr 87. GRÜNFELDS FÖRSVAR

Folke Ekengren Strömsbruk		**Egon Bergman** Ljusdal	
1. d4	**Sf6**	**2. c4**	**g6**
3. Sc3	**d5**	**4. c×d5**	**S×d5**
5. e4	**S×c3**	**6. b×c3**	**Lg7**
7. Lc4	**0—0**	**8. Se2**	**c5**
9. 0—0	**c×d4**	**10. c×d4**	**Sc6**
11. Le3	**Sa5**	**12. Ld3**	**Le6?**

Om svart vill ha sin löpare på e6 borde han först ha spelat Lg4 och om 13. f3 så Le6. Betydelsen av att lämna möjligheten öppen till schack med Db6 bör ej underskattas, som synes av partifortsättningen.

13. d5!

Ett känt kvalitetsoffer. När inte f3 är spelat synes offret vara ännu chansrikare.

13. —	**L×a1**	**14. D×a1**	**f6**
15. Lh6			

Naturligtvis ej d×e6 för D×d3.

15. —	**Te8**	**16. Sf4**	**Lc8**
17. e5!	**a6?**		

Troligen misstaget som för till förlust. Nu kan vit utan risk att bli bortkörd spela damen till b1 och stärka trycket mot svarts kungsställning.

18. Db1!	**f×e5**	**19. L×g6**	

Vit satsar nu för fullt med två löparoffer i beredskap. Svarts kung får löpa gatlopp under en korseld av schackar till det bittra slutet.

19. —	**Dd6**	**20. L×h7†**	**Kh8**
21. Sg6†	**K×h7**	**22. Sf8†**	**K×h6**
23. Dh7†	**Kg5**	**24. h4†**	**Kg4**
25. f3†	**Kg3**	**26. Dg7†**	**K×h4**
27. g3†	**Kh5**	**28. g4†**	**Kh4**
29. Kg2 Uppgivet.			

Anm. av Tore Larsson

PRISLISTA . . .

Forts. från sid. 169.

Grupp 5:

1. A. Eriksson, Horndals sk, Dalarna 6
2. F. Karlsson, Hultsfreds sk, Småland 5½
3. L. E. Johansson, Skinnskattebergs sk, Mälardalen 5
4. A. Löfström, Karlskoga sk, Värmland 4

Grupp 6:

1. B. Berglund, sk Kamraterna, Trollhättan, Västergötland 6½
2. S. Nilsson, Hässleholms sk, Nordskåne 6
3. A. Lindström, Borlänge sk, Dalarna 5½
4. K. Hägglöf, Laxå sk, Mälardalen 5

Grupp 7:

1. I. Franzén, Flens ss, Mälardalen 7½
2. N. Karlsson, Norrköpings ss, Östergötland 6
3. A. Lindhult, sk Kamraterna, Göteborg 5½
4. A. Stagnes, sk 27, Stockholm 5

Grupp 8:

1. S. Danielsson, Ervalla ss, Mälardalen 6½
2—3. K. Josefsson, Kvidinge ss, Nordvästra Skåne, R. Pettersson, sk 27, Stockholm 6
4. N. Erlandsson, Hultsfreds sk, Småland 4

Grupp 9:

1. B. Hammar, Mjölby ss, Östergötland 8
2. O. Sunninger, Tibro sk, Västergötland 7
3. C. E. Bergqvist, Sandvikens sk, Gästrikland 6½
4. B. Carlsson, Eksjö sk, Småland 6½

Grupp 10:

1. H. Lundberg, Lundby ss, Göteborg 5½
2. P. Törnqvist, Sch. 47, Mariestad, Västergötland 5
3. P. Hornyansky, Västerås ösk, Mälardalen 4½
4. T. Östman, Avesta ss, Dalarna 4½

Grupp 11:

1. I. Lång, Borlänge sk, Dalarna 7½
2. E. Andersson, Älmhults sk, Nordskåne 6½
3. O. Almqvist, Västerviks ask, Småland 6½
4. L. Livbrandt, Örebro ss, Mälardalen 6

Grupp 12:

1. L. Nilsson, sk Kristallen, Stockholm 7
2. Ö. Aspevall, Wasa sk, Stockholm 6½
3. E. Wikström, Älvsby ss, Norrbotten 6
4. N. Johansson, Annebergs sk, Småland 6

Grupp 13:

1. T. Holander, Falu sk, Dalarna 7½
2. R. Sandström, sk Kamraterna, Solna, Stockholm 7
3. B. Oscarsson, Halmstads ss, Halland 6
4. R. Hedlund, Avesta ss, Dalarna 5½

Grupp 14:

1. P. Hermansson, sk Rockaden, Stenstorp, Västergötland 6½
2. G. Hagberg, Ludvika sk, Dalarna 6
3. A. Brandt, Älvdalens sk, Dalarna 6
4. A. Malm, Gävle sk, Gästrikland 5

Grupp 15:

1. T. Karlsson, sk -33, Enköping, Uppland 7
2. N. Norrman, Oskarshamns ss, Småland 6½
3. R. Gabrielsson, Västerås ösk, Mälardalen 6
4. H. Persson, Gävle ss, Gästrikland 6

Grupp 16:

1. S. E. Mattsson, sk Kristallen, Stockholm 7½
2. F. Franzén, Kinna sk, Västergötland 7½
3. H. Mineur, Gävle ss, Gästrikland 6½
4. E. Sjöström, Njurunda sk, Medelpad 5½

Grupp 17:

1. A. Skoglöf, Sala sk, Mälardalen 5
2. K. Berg, ss Manhem, Göteborg 5
3. W. Mihic, Gävle sk, Gästrikland 5
4. K. E. Bodin, Malmbergets sk, Norrbotten 5

Grupp 18:

1. K. Savegren, sk Rockaden, Stockholm 7
2. K. Nordström, Fagersta sk, Dalarna 6
3. B. Plato, Hässleholms sk, Nordskåne 5½
4. E. Pettersson, Gävle sk, Gästrikland 4½

Grupp 19:

1. T. Cedermyr, Wasa sk, Stockholm 7½
2. A. Qvist, Hälsingborgs ask, Nordvästra Skåne 6½
3. E. Johansson, Borlänge sk, Dalarna 5½
4. J. Knöppel, MP, Stockholm 5½

Grupp 20:

1. J. O. Söderberg, sk Kamraterna, Göteborg 6
2. S. Haglund, Vänersborgs ss, Västergötland 6
3. A. Söderholm, MP, Stockholm 6
4. M. Montin, Gävle sk, Gästrikland 5

Grupp 21:

1. S. Söderkvist, Köpings ss, Mälardalen 7
2. A. Walldén, Borlänge sk, Dalarna 6½
3. S. Bengtsson, Hälsingborgs ask, Nordvästra Skåne 5½
4. A. Andersson, Hässleholms sk, Nordskåne 5

Grupp 22:

1. T. Gannholm, Alva sk, Gotland 8
2. L. Högselius, Björkhagens sk, Stockholm 7
3. A. Wallenberg, Vaggeryds sk, Småland 6
4. S. Schön, Kungsörs sk, Mälardalen 6

Grupp 23:

1. F. Samuelsson, Jönköpings ss, Småland 6½
2. K. Jacobsson, sk Rockaden, Stenstorp, Västergötland 6½
3. A. Boström, Wasa sk, Stockholm 6½
4. E. Wihlén, Hägerstens sk, Stockholm 5½

Grupp 24:

1. Ä. Andersson, Fagersta sk, Dalarna 6½
2. K. Nordström, sk 27, Stockholm 6
3. L. Andersson, Varbergs sk, Halland 5½
4. H. Friberg, Jönköpings ss, Småland 5½

Grupp 25:

1. E. Blomqvist, Kinna sk, Västergötland 7
2. R. Ciacelli, Lidingö ss, Stockholm 7
3. G. Svangren, Arbetarnas sk, Stockholm 5½
4. A. Berggren, ss Manhem, Göteborg 4

Grupp 26:

1. G. Zetterström, sk 48, Kolbäck, Mälardalen 7
2. B. Johnsson, sk Rockaden, Örnsköldsvik, Norra Ångermanland 7
3. G. Persson, Krylbo sk, Dalarna 6
4. P. A. Lund, ss Manhem, Göteborg 5½

Grupp 27:

1. K. Håkansson, Limhamns sk, Skåne 6½
2. A. Holm, sk Solna, Stockholm 6½
3. E. Lindberg, Kamraterna, Linköping, Östergötland 5
4. S. Lundin, Kamraterna, Göteborg 4½

Juniorerna

Grupp 1: L. Esselius, Borås 7½, Jan Årebo, Tibro 6½, Ä. Kilander, Norrköping 6, M. Wallin, Växjö, A. Mehiläinen, Göteborg, E. Sergo, Landskrona, och L. Gunnarsson, Näsviken 5½, R. Ahlberg, Enköping, G. Martinsson, Kiruna, L. Litzberger, Solna, och L. Niklasson, Karlskrona 5.

Grupp 2: F. Nordström, Stockholm 6½, N. E. Berglund, Norrköping, och M. Wahlbom, Malmö 6, S. Johansson, Sundsvall, R. Uhlin, Göteborg, J. Sperber, Uppsala, I. Högberg, Västerås, och H. Svedberg, Iggesund 5½, M. Altmäe, Södertälje 5.

Grupp 3: R. End, Stockholm 7, F. Körling, Stockholm, och Leif Ahlén, Guldsmedshyttan 6½, T. Lundgren, Gävle 6, Sv. Persson, Krylbo 5½, S. I. Andersson, Landskrona, S. T. Öhrn, Stockholm, och C. H. Platzack, Ystad 5.

Grupp 4: E. Wadensjö, Malmö 8½, U. Sörenstam, Stockholm 7, S. Platzack, Ystad 6½, L. E. Persson, Domsjö 5½, S. Olsson, Sundsvall, O. Elert, Stockholm, och K. Jägerflod, Göteborg 5.

IVAR GUMAELIUS †

Blott några och 20 år har schackvännen Ivar Gumaelius avlidit. Han var en av initiativtagarna till starten av det akademiska schacket i Sverige och var den som höll i alla trådar när Student-VM 1956 arrangerades i Uppsala.

Hans organisationstalang förde honom så småningom utomlands och sedan några år tjänstgjorde han som uppskattad reseledare i Italien, där en sjukdom överraskade honom och snabbt ändade hans liv.

Lösningar till kombinationsövningarna:

Nr 10: 1. Td4! och matt eller damförlust kan ej undvikas. Om 1. — De7 så 2. Td7! (Westberg—Ifver, Lidingö 1960.)

Nr 11: 1. Dh3 Tg1 2. Te1!

Nr 12: 1. Tfd2 Le6 2. Td7! L×f5 3. S×f5! (Fagerström—Braun, korr. 1960.)

På den avdelning vid en verkstad där jag arbetade för en del år sedan var det s. k. limrummet en samlingsplats och en oas för allehanda debatter. Här ventilerades det mesta av det som rörde sig i tiden, allt från terränglöpning till flykten från landsbygden. Var det något som fordrade ett förtydligande med en skiss så fick den i rummet befintliga torkugnen tjänstgöra som svart tavla.

I denna vardagsidyll, med några korta minuters avkoppling då och då, stod schackspelet högt i gunst. Bakom en skärm, väl dold för "verkarns" insyn, stod alltid ett bräde med en ställning från något parti eller problem uppställt som vi emellanåt tjuvtittade på.

En måndagsförmiddag var det särskilt livligt kring och bakom skärmen. Anledningen var att en av fabrikens ivrigaste förespråkare för Caissas konst kört fast vid lösandet av en tredragare och nu försökte få lite hjälp fast tydligen utan framgång.

— Jag ger mej attan på att uppgiften är olöslig, sa vår problemlösande schackvän och fortsatte:

— Men även om det skulle finnas en lösning så förstår jag inte varför man ska eländas med att göra matt i tre drag då det går mycket fortare att sätta matt i sex! Konstiga prickar dessa problemister, och vilken tid det måtte ta sätta ihop allt.

— Tid, sa en röst i församlingen.

Jag tittade upp och såg vännen Filips nuna, som visade upp en mer än vanligt sakkunnig attityd.

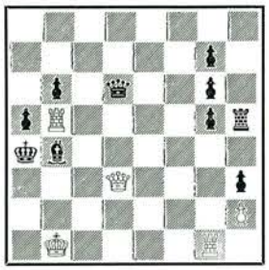
— Tid, upprepade han, det tar väl inte så lång tid att göra ett problem. Man bara gör så här.

Filip tog pjäserna som stod på brädet, skakade dem i händerna över huvudet, släppte ner dem på brädet igen och rättade till ställningen.

— Ja, så går det till! Sedan är det bara att bli berömd, eller i sämsta fall känd, problemförfattare genom att skicka in ställningen till någon tidning och skriva matt i två, tre, fyra drag o. s. v. under. Resten får de arma lösarna klara ut. Ibland kanske ställningen visar sig vara bilöslig och ibland t. o. m. olöslig. Men, som sagt, det är lösarna som får avgöra den saken, sa Filip.

Vi skrattade åt hans förklaring om hur det gick till i problemistens verkstad, allt under det han ånyo utförde manövern med pjäserna över huvudet och ner med dem igen på brädet, plockade bort och satte till någon ny figur. Filip rätade så på ryggen, pekade på den nya ställningen och sa:

— Matt i cirka 40 drag!

Naturligt nog var det ingen som tog detta på allvar, vilket synbarligen roade Filip, som satte igång att demonstrera lösningen:

1. T×b4† D×b4† 2. Ka2 Th4 3. Tg4 T×g4 4. Dd7† Db5 5. D×g4† Db4 6. Dd7† Db5 7. Dd4† Db4 8. Dd3 g4 9. Dd7† Db5 10. D×g4† osv.

Jag räknade inte dragen, men till slut stod i alla fall svarta kungen matt på a8!

B. P—n

★

EN VIKTIGPETTER

(Schackhumoresk. Fri översättning ur Deutsches Wochenschach.)

"Sitter han inte där med sin bok igen och gör sig viktig! Se bara på honom, den viktigpettern!"

Och alla såg beklagande på mig. Men Gråskägg befriade sig från sin käpp och sin ytterrock, tog utan vidare schackboken ur handen på mig, sköt brädet till sig och började ställa upp de vita pjäserna. Därunder gav han mig något slags tecken med skägget att göra detsamma med de svarta. Med en åtbörd av förtvivlan ordnade jag dem.

"Ni viktigpetter!"

1. e2—e4

Och jag tyckte att hela mängden, som plötsligt samlades på och bakom verandan, skrek: "Ni viktigpetter!" Darrande svarade jag:

1. — e7—e5

"Ni viktigpetter!"

2. Sg1—f3

Och societetshuset röt från själva djupet av sina källare: "Ni viktigpetter!"

2. — Sb8—c6

"Ni viktigpetter!"

3. Lf1—c4

Och ett långt eko skallade från skogen, från ängarna och från bergen långt borta: "Ni viktigpetter!" Jag höll på att tappa huvudet och drog

3. — Sg8—f6

och genast kom ofärden över mig:

4. Sf3—g5

Och Gråskägg tittade på mängden, och denna genomborrade mig med sina ögon och tycktes fråga: "Hur vågar du försöka?" I ångest utstötte jag:

4. — d7—d5

"Det har man sett förr, viktigpetter!"

5. e4×d5

Och mängden och societetshuset och bergen ekade: "Det har man sett förr, viktigpetter!"

5. — Sc6—a5

"Schack, viktigpetter!"

6. Lc4—b5†

Och högt skrek allt och alla: "Schack, viktigpetter!"

6. — c7—c6

"Det hjälper er inte, viktigpetter!"

7. d5×c6

Och bedövande trängde det in i min hjärna: "Det hjälper er inte!"

7. — b7×c6

"Ni viktigpetter!"

8. Dd1—f3

Och mängden såg djupt beklagande på mig.

8. — Dd8—b6
9. Lb5—a4 Lc8—g4
10. Df3—g3 h7—h6

"Allt det där står i boken, viktigpetter!"

11. Sg5—f3

Och till min blygsel ekade ekot: "Allt det där står i boken, viktigpetter!"

11. — e5—e4

"Schack, viktigpetter!"

12. Dg3—e5†

Triumferande gjorde han detta drag, som ej stod i någon bok, uppväckande förtjusning hos mängden och skräck hos mig: drar jag Kd7 så följer Dd4†; efter Le7 åter synes rockaden betänklig. Men som intet bättre fanns att tillgå, drog jag:

12. — Lf8—e7

"Ni viktigpetter!"

13. Sf3—d4

Nu kunde jag inte rockera utan att ge bort den i denna ställning så viktiga kungslöparen mot den usla hästkraken, och dock måste jag rockera i brist på andra drag. Men åt vilken sida? Då jag tänkte lite länge härpå, blev mängden otålig och fräck och började att högt kritisera ställningen. Nervös drog jag:

13. — 0—0—0

Rasande störtade sig den vita damen på löparen och uppslök honom:

14. De5×e7

Rasande slök jag hästkraken:

14. — Db6×d4

"Tror ni ni skrämmer oss med sådant, viktigpetter?" Och en högljudd skrattsalva blev straffet för efterapningen.

15. De7—a3

Den vita damens vilda dans och i synnerhet hennes sista jätteskutt verkade hypnotiserande på omgivningen. Mig bragte hennes rörelser ut fattningen, och jag var nära att göra ett hastigt drag, men så slog mig den präktiga utvecklingen av mina pjäser, och jag besinnade mig, studerade ställningen under trycket av det offentliga föraktet och drog:

15. — Dd4—c4

"Se, han vill göra mig matt, den viktigpettern! Har man sett på maken!" — "Åhå!" ljöd det runt omkring. "Han vill göra honom matt, åhå!"

16. Sb1—c3

Angreppet tycktes slut; därför gjorde jag ett utvecklande och avvaktande drag:

16. — Th8—e8

"Ni viktigpetter!"

17. La4—b3

En rysning genomfor mängden, societetshuset och bergen; detta var ju början till slutet, ty på Sa5×b3 följer a2×b3 och vit får ett starkt angrepp. Det värkte i mitt huvud, och vem vet vad som hänt om inte vårt schacklejon med det gyllne håret plötsligt uppenbarat sig på arenan — "God dag, god dag!" — och tagit en titt på partiet!

"En viktigpetter!" sade Gråskägg och pekade på mig.

"Tja, vit har en bonde mer, men svart har angreppet."

En varm solstråle trängde in i min själ och livade upp mig. Jag rätade på ryggen och tog ställningen skarpt i ögonsikte — och se: en djup kombination uppenbarade sig för mig!

Triumferande drog jag:

17. — e4—e3!!

"Ser ni, han offrar damen!" sade lejonet. Alla blev tysta, och t. o. m. Gråskägg tänkte efter. Damen kunde han inte ta, det var klart, men — bonden? En känsla av kraft flödade igenom mig; jag gnuggade händerna och brydde mig inte alls om att tänka.

"Vad kan han göra mig där, viktigpetter? Allting är ju garderat!"

18. f2×e3

Som en blixt kom

18. — Te8×e3†
19. d2×e3 Td8—d1†

"Ä, jag går undan!"

20. Ke1—f2 Dc4—e2†

"Rätt!" skrek lejonet. "Hästen sätter matt, ser ni!"

"Jag går undan!"

21. Kf2—g3 Sf6—h5†

"Jag går undan!"

22. Kg3—h4 g7—g5‡

"Ett vackert slut!" sade lejonet. "Dam, torn, häst och löpare, allihop angripna, och en bonde sätter matt!"

Gråskägg stirrade några ögonblick på brädet, sedan lyfte han upp händerna i vädret och sade: "Ni viktigpetter, ni hade tur! Annars hade *jag* satt matt! Men den här matten står säkert inte i någon bok!"

"Den kommer nog in i boken den också", anmärkte lejonet.

"Ä, en viktigpetter! Har jag inte sagt det kanske?" brusade Gråskägg åter upp. Men nu lade mängden, som alltid håller med segraren, inte längre band på sig utan bröt ut i en väldig skrattsalva, som ekade i mina öron från djupet av societetshusets källare, från skogen bredvid och från bergen långt borta! Och likt knarrandet av ett hjul trängde genom skrattet ett hest:

"En viktigpetter!"

Estland 14½—Finland 7½

Landskampen, som spelades i den vackra badortsstaden Pärnu 17 och 18 juni, var nästan en kopia av kampen i Helsingfors för ett år sedan. Värdarna spelade utan Keres och Tarve, gästerna utan Räisä, Pastuhoff, Ridala, Nyrén. Återigen vann Estland stort, men kunde inte uträtta mycket på toppborden. På de fyra första borden tog Finland 5½ poäng av 8 möjliga, på de följande sju endast 2. Skönhetspriset tilldelades Freds vinstparti mot Arulaid i andra ronden.

I. Nei	½	0	K. Ojanen	½	1
G. Uusi	0	0	E. Böök	1	1
V. Heuer	½	½	M. Rantanen	½	½
A. Arulaid	1	0	A. Fred	0	1
J. Randviir	½	1	H. Koskinen	½	0
J. Ludolf	1	½	I. Niemelä	0	½
I. Rozenfeld	1	1	L. Hällström	0	0
H. Kärner	1	1	L. Kanko	0	0
H. Luik	½	1	A. Kiviaho	½	0
A. Vooremaa	1	1	H. Westerinen	0	0
S. Rootare	½	1	S.-L. Vuorenpää	½	0
	7½	+7 = 14½		3½	+4 = 7½

Distriktsnytt

Tredje gången gillt för Svensson

Willy Svensson, Sollefteå, hemförde för tredje året i följd DM i S:a Ängermanland och promenerade därmed hem med vandringspriset för alltid.

Resultat i distriktets mästarklass: 1. W. Svensson, Sollefteå, 2. A. Melander, Härnösand, 3. S. Fagerström, Långsele, 4. M. Malmberg, Sollefteå, 5. G. Dahlin, Härnösand.

Segrare i klass I och ny mästare i förbundet blev Holger Moberg, Sollefteå.

Allan Johansson, Långsele, vann suveränt DM i blixt.

Lag-DM inställdes i våras men genomföres troligen i höst.

TfS för 50 år sedan

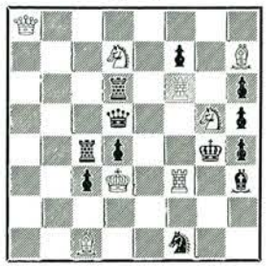
(Annons) Lärobok i Schack för nybörjare af L. Collijn. Pris 75 öre. Med schackspel 1 kr.

(TfS juli 1910).

Problem

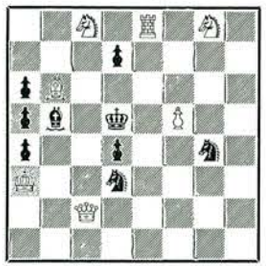
Bidrag och lösningar till BROR LARSSON Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

11306. Tore Andersson
Tyringe

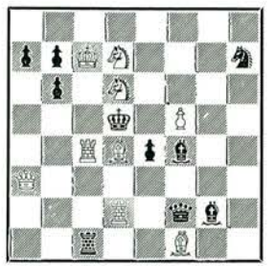
Matt i 2 drag

11307. Edvin Karlsson
Gräsmyr

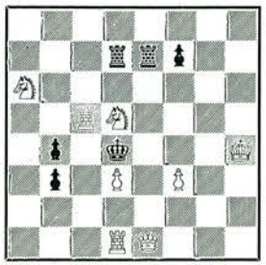
Matt i 2 drag

11308. C. Shoemaker
Hoek

Matt i 2 drag

11309. L. Szwedowski
Ostrolenka

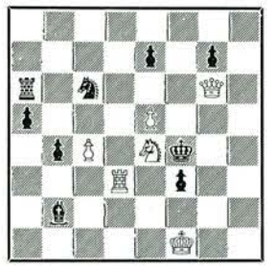
Matt i 2 drag

11310. E. Wennick
Hälsingborg

Matt i 2 drag

11311. A. Hemmingsson
Hammerdal

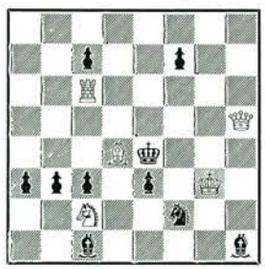
Matt i 3 drag

11312. Lennart Larsson
Lerum

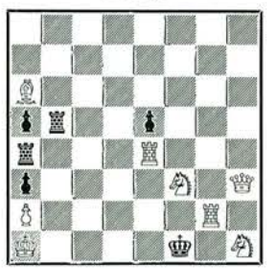
Matt i 3 drag

11313. Ilja Mikan
Prag
Korr. TfS 10399, 1955

Matt i 3 drag

11314. G. A. Ekestubbe
Skurup

Självmatt i 3 drag

11315. *C. P. Nilsson, Nynäshamn.* Vit: Kc4 Sa5 d4. Svart: Kg2 Bd2. A) Hjälpmatt i 4 drag. B) Dito med Bd2 på c2. Lösningsfrist 15 oktober.

11262 (Ahues). 1. La5? Th2! (ej 2. Kd7 eller Ke7). 1. Td3? Th2 2. Kd7 men 1. — c5! 1. Da3 Th2 2. Ke7. Tre antikritiska (spärrundvikande) drag. Tyvärr även 1. T×d1. *11263 (Andersson).* Förspel 1. — De5 (Df4 Sg5 d5 L×d3) 2. D×g6 (D×g6 D×g6 De6 L×d3). Lösning 1. Dc4 och på samma svarta drag nu 2. Dg4 (D×f4 Se3 Dc8 D×d3 S×d4). Bilösning 1. D×h7. La6, vars betydelse några frågat efter, är till för att få förspelet att klaffa. *11264 (Haring).* 1. Lc3? Td4! 1. Tb5? Dd5! Lösning 1. S×d3 Td4 (Dd5) 2. Te5 (Lf5). Tredubbel fängsling på d-linjen (PP). Väl genomförd idé med vackra fängslingar (AKA). *11265 (Mees).* A) 1. Kg2. B) 1. Ld5. Förf. glömde i hastigheten bort två svarta T. Vem kan säga var de bör stå om vi talar om att detta är ett dualundvikningsproblem? *11266 (Wirtanen).* 1. La1? f5! 1. Lc5? Sc3! 1. Le5? f×e5! Lösning 1. L×f6 L×f6 (T×f6 Sc3 Ld3) 2. Ld5 (Dd4 D×c3 e2×d3). Finsk Nowotny. Säkerligen inte alldagligt (LL). Nowotny på f6 med bra varianter (OL). *11267 (Amirov).* 1. L×b5 var avsett men nästan alla L-drag och Da8 (Dc8) löser problemet. Vi har gett max. 5 poäng. Men *Pauli Perkonoja* och *Matti Seppälä* får 2 extrapoäng för påpekandet, att nästan samma ställning i spegelbild redan publicerats av V. Belov, Shachmaty jan. 1961.

11268 (Hemmingsson). 1. Dh1 (2. De1) K×d3 (Ke2) 2. Dd1 (Tc2). Det bästa problemet den här gången (PP). Överraskande nyckel som ej var lätt att finna (LL). Problemet ger lösaren full valuta för besväret (EK). *11269 (Litvinov).* 1. Db7? c2! 1. Db6? Ld7! 1. h8D? Le7! Lösning 1. h8T L×h8 2. Db8 c2 3. D×h8. Se hur fint 1. h8D strandar på 1. — Le7 (CIH). Förutom med schack hotar den svarta L även med patt. Han värjer gott sin monark (AG). *11270 (Nilsson).* 1. T×c6 Sd3 2. Tc4 Lc8 3. Td4 Lb7. Oväntad inledning och som problem mycket bra (OL). Den vita B på c6 är en viktig faktor (AKA). Av någon lustig anledning är det ganska svårlöst (RT). Vållade mig mycket besvär (GN).

På grund av bristande utrymme måste denna gång lösarlistan stå över.

Studier

Bidrag och lösningar till A. HILDEBRAND Postfack 176, Uppsala 1.

Studielitteratur i världsklass

De senaste tre—fyra åren har varit gyllene tider för alla studiedyrkare. Aldrig förr har schacklitteraturen berikats med så många utmärkta studiesamlingar som under dessa år. Bortsett från några mer eller mindre lyckade studieantologier utgivna i USA och Tyskland, har en rad prominenta ryska studieförfattare fått tillfälle att ge ut sina främsta verk på det ryska Sport- och Kulturförlaget. Som bekant utgör de ryska studieförfattarna världens absoluta elit. Därför är också deras studiesamlingar av största intresse för hela schackvärlden.

Först på plats med ett tunt häfte utvalda problem och studier var A. Guljaiev. I hans ganska sparsamma studieproduktion finner man några briljanta alster. Ungefär i samma veva kom en nyupplaga av framlidne N. Grigorjevs samlade partier, slutspel och studier. Detta gedigna verk ger en hel del även för den praktiske spelaren. N. Grigorjev är världens främste när det gäller studier med enbart bönder och hans rön på detta område har gett ovärderliga bidrag till bondeslutspelens teori. En samling av A. Troitskijs bästa studier — för första gången på ryska — ger ett värdefullt urval av denne studiepionjärs ofta klassiska alster. Ett litet häfte med ypperliga kompositioner (mest partistudier = analytiska studier) av internationelle mästaren och studiekomponisten V. Tjechover borde studeras noga av alla slutspelsintresserade. Även den världsberömde G. Kasparjan har utgivit en bok med sina främsta partier, slutspel och studier. Han är internationell schackmästare och dessutom mångfaldig sovjetmästare i studiekomposition. Nyligen tilldelades Kasparjan tillsammans med ett fåtal andra prominenta komponister FIDE:s nyinstiftade titeln "internationell mästare för schackkomposition". Kasparjan är f. n. världens framgångsrikaste (= mest prisbelönte) studiekomponist och därtill en av de mångsidigaste på området. Ytterligare en prominent rysk studieförfattare — T. Gorgiev — presenterade nyligen ett trevligt urval av sina bästa alster. En av de sista i raden är A. Gurvitjs bok som består till hälften av hans 80 främsta studier, medan den andra hälften utgörs av författa-

rens (tyvärr ganska ensidiga) syn på studiekonsten, dess utveckling och målsättning.

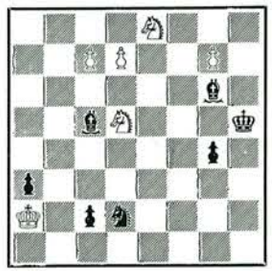
Men främst i denna rikliga flora placerar vi V. Korolkovs "Valda studier". På 260 sidor presenterar författaren ca 120 av sina främsta verk försedda med noggranna kommentarer. Det fina med Korolkovs bok är att den till skillnad från de flesta andra verk inte enbart ger en samling studier utan också författarens kompositionsmetoder. Han ger läsaren något, som han själv kallar för "studiekompositionens teknologi" — dvs. speciella tekniska grepp som en driven studieförfattare bör behärska för att kunna bemästra även komplicerade och svårhanterliga idéer. I detta avseende är Korolkovs bok ett unikum och en verklig guldgruva för alla studieförfattare. Om någon av de ovannämnda böckerna skall översättas till andra språk, bör det i första hand bli Korolkovs verk som har alla utsikter att kunna bli en studieförfattarnas "bibel".

Vad Korolkov själv beträffar, är han enligt vår mening den färgstarkaste studieförfattare schackvärlden någonsin haft. Som studiekonstens nydanare är han en sentida kollega till bröderna Platov, Troitskij och Kubbel, men överlägsen dessa i djärvhet och forskningslust. Bakom den stora massan av olika mer eller mindre utforskade studieidéer finns fortfarande en "terra incognita" av outforskade, komplicerade, förbluffande, fascinerande schackidéer. Många kända studieförfattare har då och då vågat sig på strövtåg i dessa jungfrumarker, men det är "conquistadoren Korolkov" som öppnat dessa nya vidder för schackvärlden genom sina planmässiga och djärva expeditioner. Korolkov är inte estet som Liburkin, inte analytiker som Tjechover, inte lika tekniskt fulländad som Kasparjan, men han är mera än någon av dessa en studiekonstens Samuel Loyd.

Fast samtliga här presenterade böcker är utgivna på ryska, vilket onekligen försvårar deras studium, bör det inte utgöra något oövervinnligt hinder. Ryssarna har ju den "ortodoxa" notationen t. o. m. med latinska bokstäver och detta gör att varje svensk läsare kan tillgodogöra sig det viktigaste: lösningsförloppet. Till råga på allt är ryska schackböcker oerhört prisbilliga.

Avslutningsvis vill vi presentera två studier av V. Korolkov. På grund av platsbrist får vi nöja oss med mycket knapphändiga lösningar.

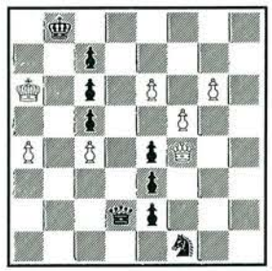
978.
V. Korolkov
"64" 1937
1—2 pris delat

Vinst

Vit har tre bönder på näst sista raden, medan svart har bara en promotionsfärdig bonde. Denna är dock mycket stark på grund av hotet 1. — c1S! 2. Ka1 Sdb3 matt. Därför får spelet följande forcerade men även fascinerande förlopp: 1. Sf4†! Kh6! 2. g8S†! Kh7 3. Sgf6† Kh6 (På 3. —, Kh8 följer modellmatten 4. S×g6‡) 4. S×g4† Kh7 5. Sef6† Kg7 6. Se6† Kf7 7. d8S†! Ke7 8. c8S! — matt. En modellmatt med fem springare.

979.
V. Korolkov
(tillsammans med L. Mitrofanov)
Revista de Sah 1957
1—2 pris delat

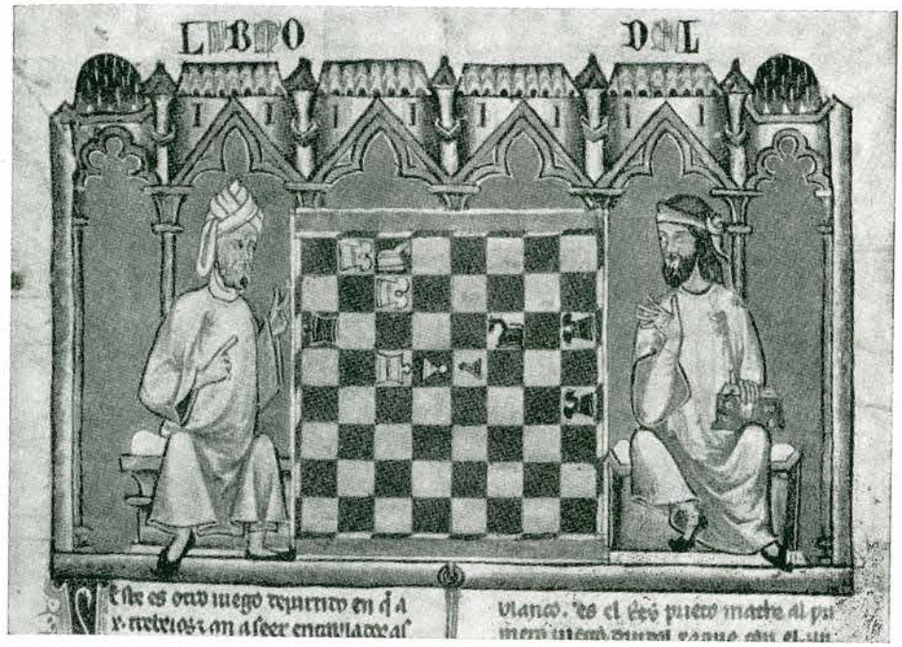

Remi

Svart hotar med matt i två drag efter 1. — Db4 eller 1. — e1D. Därför måste även vit tillgripa matthot, dock inte med hjälp av sina fribönder.

1. De5 Da5†! 2. K×a5 Kb7 3. Db2† Ka7 4. Db8†! K×a8 5. Ka6 e1D 6. g7 Da5†! 7. K×a5 Kb7 (a7) 8. g8D e2 9. Da8†! K×a8 10. Ka6 e1D 11. e7 Da5†! 12. K×a5 Kb7 13. e8D Sd2 14. Da8† K×a8 15. Ka6 S×c4 16. f6 Se5 17. f7 Sd7 18. f8D†! S×f8 19. a5 och vit har byggt upp en pattställning som svart inte kan upplösa. Lösningsförloppet bjuder på 7 damoffer — 4 vita och 3 svarta.

Alfons den vise

Sveriges Schackförbund har låtit framställa ett vykort med motiv ur Alfons den vises schackbok (år 1283, Monasterio de El Escorial, Biblioteca Real). Vykortet är tryckt i tre färger och kostar 50 öre. Kan rekvireras från förlaget. Behållningen, som beräknas bli c:a 15 öre per kort, går till Sveriges Schackförbund.

Sveriges Schackförbund

Sveavägen 163, Stockholm Va. Tel. 33 40 30.

Ordförande:	F. Rogard, Kungsträdgårdsgatan 16, Stockholm C, tel. 23 42 70.
Vice ordförande:	J. E. Ekelund, Nygatan 66, Örebro, tel. 11 59 27.
Sekreterare:	T. Markling, Sveavägen 163, Stockholm Va, tel. 33 40 30.
Skattmästare:	O. Carlberg, Skolgatan 44 A, Örebro, tel. 11 78 90 (postgiro 2122).
Rikslotteriet:	Verkst. ledamot O. Carlberg, Box 2048, Örebro, tel. 11 78 90.
Allsvenska serien:	Överledare J. E. Ekelund (se ovan).
Korr.-schack:	Turneringsledare E. Gärdéus, Sunnevad, Mariestad.
	Sekreterare A. E. Axelsson, Drottninggatan 39, Linköping.
Ungdomsschack:	Riksinstruktör U. Körling, Sveavägen 163, Stockholm Va.

DEN NYA ADRESSEN
för FÖRLAGET och Tidskrift för Schack är
SIGTUNAGATAN 11
tel. 30 57 01

Höstens böcker

TYSKA

XIV Schach-Olympiade Leipzig 1960 (inbunden, 316 sidor) Kommentarer av Botvinnik, Tal och ytterligare 26 stormästare! 25:80

Euwe: Theorie der Schacheröffnungen, teil 9
(Häftad 176 sidor) 8:35

Pachman: Moderne Schachtaktik inbunden 17:50

HOLLÄNDSKA

(för problemintresserade)
Twee zielen — Twee gedachten 100 problem, 110 sidor 7:50

SVENSKA

VM-matchen 1961 mellan Tal och Botvinnik. Samtliga partier utförligt kommenterade, artiklar om matchen, många foton. Endast 6:50

DANSKA

Euwe og Kramer:
Midtspillet del 9 (häftad 62 sidor) 5:85

ENGELSKA

4th Candidates' Tournament (vanlig notation) in Bled, Zagreb, Belgrad. Häftad 120 sidor 16:50

DEN RYSKA LITTERATUREN

som vi annonserade om i nr 4 rönte stor åtgång.

Här några nya erbjudanden:

Schach i Sovjet 1955 ..... 4:80
„ „ „ 1956 ..... 4:90
„ „ „ 1957 ..... 4:40

(delen 1958—59 är nu helt utsåld)

Samtliga ovannämnda delar är inbundna.

Bulletiner:
VM-matchen 1961 ..... 6:—
XXVIII ryska mästerskapet 6:—
Turneringen i Moskva 1961 5:50
Korolkov: Valda studier .. 3:40
Judovitsch: Allt om schack (partier, partislut mm) 1:50

SVERIGES SCHACKFÖRLAG

Sigtunagatan 11, Stockholm Va

Dagbladstryckeriet AB, Örebro 1961
6123